

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**ANALIZA VIDEOKONFERENČNIH SISTEMOV V
PRAVOSODJU**

Ljubljana, december 2014

UROŠ KOCJAN

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisani Uroš Kocjan, študent Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtor magistrskega dela z naslovom Analiza videokonferenčnih sistemov v pravosodju, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem prof. dr. Mirom Gradišarjem.

Izrecno izjavljam, da v skladu z določili Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami) dovolim objavo magistrskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

S svojim podpisom zagotavljam, da

- je predloženo besedilo rezultat izključno mojega lastnega raziskovalnega dela;
- je predloženo besedilo jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem:
 - poskrbel, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam v magistrskem delu, citirana oziroma navedena v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, in
 - pridobil vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti (v pisni ali grafični obliki) uporabljena v tekstu, in sem to v besedilu tudi jasno zapisala;
- se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku (Ur. l. RS, št. 55/2008 s spremembami);
- se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega magistrskega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom.

V Ljubljani, dne 17.12.2014

Podpis avtorja:

KAZALO

UVOD	1
1 INFORMATIZACIJA POSLOVNIH PROCESOV	4
1.1 Poslovni proces.....	4
1.2 Informacijski sistem	5
1.2.1 Definicija informacijskih sistemov	6
1.2.2 Vrste informacijskih sistemov	7
1.3 Prenova informacijskih sistemov	8
1.3.1 Motivi za prenavo informacijskih sistemov	10
1.3.2 Metodologija prenove informacijskih sistemov	13
1.4 Potek prenove in informatizacije poslovanja	14
2 INFORMACIJSKI SISTEM NA MINISTRSTVU ZA PRAVOSODJE	16
2.1 Predstavitev Ministrstva za pravosodje	16
2.1.1 Naloge in pomen Ministrstva za pravosodje	17
2.1.2 Zahteve evropske zakonodaje na področju videokonferenčnih povezav	18
2.2 Informacijski sistem na Ministrstvu za pravosodje.....	19
2.3 Analiza obstoječega stanja	21
2.4 Pomanjkljivosti obstoječega stanja	22
2.5 Vloga videokonferenčnih sistemov	23
3 ANALIZA VIDEOKONFERENČNIH POVEZAV	24
3.1 Ocena stopnje informatizacije	24
3.1.1 Oblikovanje referenčnega modela	26
3.1.2 Stopnja informatizacije.....	29
3.1.3 Pokritost procesov s projektom	30
3.2 Analiza uspešnosti informatizacije.....	33
3.2.1 Funkcije projekta	37
3.2.2 Analiza funkcionalne ustreznosti projekta	43
3.2.3 Analiza finančne uspešnosti izvedbe projekta.....	44
3.2.4 Analiza časovne učinkovitosti izvedbe projekta	45

3.3	Primerjava skladnosti informatizacije s Strategijo informatizacije slovenskega pravosodnega sistema 2008-2013	45
4	PRIMERJAVA UVEDBE VIDEOKONFERENČNIH SISTEMOV S PRIMERI IZ TUJINE.....	50
4.1	Vprašanja iz vprašalnika, ki se nanašajo na funkcije rešitve	51
4.2	Analiza odgovorov	52
4.3	Tabelarična primerjava zastopanosti posameznih atributov	52
4.4	Ugotovitve primerjave	53
	SKLEP	54
	LITERATURA IN VIRI.....	58
	PRILOGA	

KAZALO SLIK

Slika 1:	Postopek prenove poslovanja z informatizacijo	8
Slika 2:	Trikotnik strategije informacijskega sistema	9
Slika 3:	Prikaz medsebojnih vplivov med procesi strateškega načrtovanja informatike	11
Slika 4:	Model skladnosti strateškega načrta informatike, načrta podjetja in njegovim izvajanjem	12
Slika 5:	Komponente e-pravosodja	20
Slika 6:	Stanje IT po nosilcih	21
Slika 7:	Povezava med učinkovitostjo in koristjo	28
Slika 8:	Prikaz videokonferenčnih povezav v pravosodju	39

KAZALO TABEL

Tabela 1: Vloga IS pri zagotavljanju kakovosti izdelkov poslovnega procesa	7
Tabela 2: Pokritost procesov s projektom Vzpostavitev videokonferenčnih povezav	30
Tabela 3: Kazalniki po posameznih projektih.	36
Tabela 4: Vrednosti kazalnikov za Videokonference	43
Tabela 5: prikaz ciljev po posameznih projektih.	48
Tabela 6: Doseganje ciljev strategije	49
Tabela 7: Doseganje ciljev s strani kazalnikov	50
Tabela 8: Primerjava podprtosti posameznim funkcijam po državah.	52
Tabela 9: Primerjava vrednosti kazalnikov za projekt Videokonferenčni sistemi za zaslišanje na daljavo s podobnimi projekti po državah.	53

UVOD

Zadnjih dvajset let je prineslo skokovit tehnološki razvoj, na podlagi katerega so se pričele dogajati povezave med poslovnimi procesi tudi na področju pravosodja in napredno tehnologijo v podporo le-tem. Prvi koraki na poti k učinkoviti uporabi informacijske tehnologije v pravosodnih procesih so bili majhni in počasni, saj zaradi svoje specifične narave pravosodje ne teži k hitrim spremembam. Vendar so zgledi učinkovitega obvladovanja procesov iz običajnih poslovnih organizacij pritegnili tudi pravne strokovnjake, da s pomočjo modernih orodij ustvarijo delovno okolje, ki bi omogočilo hitrejšo in bolj učinkovito izvedbo pravosodnih procesov, hkrati pa približalo dostopnost le-teh najširši množici.

Vlada Republike Slovenije je s sprejetjem Resolucije o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023 oblikovala osnovo za povezavo med storitvami javnega sektorja in uporabo informacijske tehnologije za izboljšanje kakovosti in učinkovitosti javnega sektorja. Povezati storitve institucionalnega okolja s pomočjo tehnoloških inovacij je glavni cilj Strategije informatizacije slovenskega pravosodnega sistema 2008–2013 (MP, 2008). To je bil prvi korak k oblikovanju strateškega načrta razvoja informacijskega sistema v pravosodnem sistemu. Projekt informatizacije se imenuje e-pravosodje in je povezan z izpolnjevanjem reform za izvajanje lizbonske pogodbe v Sloveniji.

Projekte na področju informacijskih sistemov lahko v splošnem analiziramo z dveh vidikov (Cookie-Davies, 2002). Prvi vidik je izvedba oziroma upravljanje projekta, ki je uspešna, če je rezultat v skladu s pričakovanji. To pomeni, da ni bilo porabljenega več sredstev od načrtovanih, da je bil projekt izveden v predvidenem času in dosega predvideno kakovost. Drugi vidik pa je učinek projekta na organizacijo. V tem pogledu lahko trdimo, da gre za uspešen projekt, če ima informacijska rešitev na organizacijo ustrezen oziroma predviden učinek.

V pravosodni sistem se je zaradi narave dela, ki zahteva obravnavo primerov z udeleženci na različnih lokacijah, v sklopu informatizacije uvedel način zaslišanj s pomočjo videokonferenčnih povezav. S tem pristopom se je povečala učinkovitost in kakovost delovanja pravosodnih procesov, saj je na tak način možno izvajati zaslišanja na daljavo, opazen je prihranek pri času in potnih stroških udeležencev. Uporaba informacijske tehnologije omogoča tudi snemanje zaslišanj in hitrejši prikaz v kasnejših obravnavah, saj so snemanja dostopna vsem udeležencem preko informacijskega sistema, ki imajo za to urejene pravice. Z videokonferenčnimi povezavami se lahko izvajajo zaslišanja neposredno iz zaporov, s čimer odpadejo dragi stroški izvedbe potovanj na sodišča, hkrati pa se lahko s

tem zaščiti tudi varovane priče pred vplivi obsojencev, ko se izognejo neposrednemu stiku z njimi.

Informacijska tehnologija je v tem pogledu v veliko pomoč pravosodju, vendar je pri uvedbi videokonferenčnih povezav potrebno zadostiti tudi nekaterim zahtevam glede primerne kakovosti zvoka in slike, da so na tak način pridobljena pričanja uporabna in veljavna v pravosodnih procesih. Hkrati se ob tem pojavlja tudi vprašanje varnosti povezave oziroma verodostojnosti prikaza slike z druge lokacije, zato je potrebno definirati tudi tehnične zahteve, ki omogočijo primerno zaščito pred manipulacijo s posnetki.

Ocena prispevka določenega projekta k celotni informatizaciji je v nekaterih primerih težje merljiva, saj sodobni projekti ne ustrezajo nujno osnovnim merilom uspešnosti v obliki železnega trikotnika (angl. *iron triangle*), (Oisen, 1971; Duncan, 1987; Blaney, 1989; Redmill, 1997; Globerson & Zwikael, 2002; Westhuizen, 2005), ki ga sestavljajo tri merila:

- funkcionalnosti,
- stroški,
- čas.

Z razvojem informacijskih sistemov so se pojavili tudi različni pristopi k oceni uspešnosti in učinkovitosti, med katerimi sta Delone in McLean (2005) predlagala model povezave med dejavniki uspešnosti in učinkovitosti. Poleg njiju se posebej na področju velikih projektov v javnem sektorju ukvarjata Toor in Ogunlana (2010). Ugotovila sta, da je potrebno merila za merjenje uspešnosti prilagajati posameznim projektom in da ni možno neposredno uporabiti splošnih okvirov, ki jih ponuja literatura. To še posebej velja za večje projekte, zato priporočata prehod iz kvantitativnih dejavnikov uspeha na mešanico kvantitativnih in kvalitativnih.

Uvedba videokonferenčnih povezav v sklopu akcijskega projekta e-pravosodje je le eden od projektov, ki je bil analiziran v sklopu Študija vpliva informatizacije na učinkovitost pravosodnega sistema, ki je del Ciljnega raziskovalnega programa Konkurenčnost Slovenije 2006-2013. Moj prispevek v omenjeni raziskavi je bila analiza uvedbe videokonferenčnih povezav v sklopu omenjene raziskave, ki je bila opravljena v dveh fazah in objavljena v skupnem poročilu, kot je navedeno v seznamu Literatura in viri pod zaporedno številko 6 (Cesar et al., 2011, Prva faza, strani 188-200) in 4 (Bogataj et al., 2011, Druga faza, strani 78-85 in 118-122).

Pri oceni prispevka videokonferenčnih povezav na stopnjo informatizacije slovenskega pravosodja je bila v tej analizi uporabljena metoda železnega trikotnika. Odločitev za to temelji na predpostavki, da gre v tem primeru za ločeno obravnavo učinkovitosti in uspešnosti in v tem, da je možno funkcionalnosti sistema preverjati s kazalniki stopnje informatizacije.

Z magistrskim delom želim analizirati potek in rezultate prenove informacijskega sistema na Ministrstvu za pravosodje z uvedbo videokonferenčnih povezav. Pri tem me zanima stanje pred uvedbo in po njej ter vpliv na poslovne procese znotraj pravosodnega sistema. V magistrski nalogi bom predstavil strateška izhodišča za uvedbo informacijske tehnologije, zakonske omejitve pri tem projektu in vpliv na posamezne udeležence v pravosodnih procesih. Poleg tega bom analiziral tudi izkušnje tujih pravosodnih sistemov in primerjal pristope k izvedbi strategij, ki veljajo za projekt E-pravosodja znotraj EU.

Namen magistrskega dela je ovrednotiti vpliv in morebitne prihranke v pravosodnih procesih z uvedbo videokonferenčnih sistemov. Na osnovi teh podatkov bi bilo možno oblikovati prihodnja izhodišča za povečanje učinkovitosti pravosodnih procesov s pomočjo videokonferenčnih sistemov.

Cilj magistrskega dela je analiza vpliva implementacije videokonferenčnih sistemov na Ministrstvu za pravosodje in oblikovanje izhodišč za nadaljnjo uporabo tovrstnih sistemov.

Pri izdelavi magistrske naloge bom uporabljal znanja, ki sem jih pridobil z dosedanjim študijem na Fakulteti za elektrotehniko in Ekonomski fakulteti ter znanja, ki sem jih pridobil z delom na področju uporabe videokonferenčnih sistemov v industriji. Pri svojem delu bom uporabljal dostopno domačo in tujo literaturo, v precejšnjo pomoč pri izdelavi magistrske naloge mi bo tudi svetovni splet. Za razčlenitev pridobljenih podatkov in izvedbo zaključkov bom uporabljal metodo analize stanja, primerjalno analizo ter analizo smernic razvoja.

V prvem delu magistrske naloge se bom osredotočil na opredelitev in opis informacijske tehnologije in trenutnega stanja informatizacije pravosodnega sistema v Republiki Sloveniji in strateškim usmeritvam, ki veljajo v Evropski Uniji. Nadaljeval bom s predstavitvijo projekta uvedbe videokonferenčnih sistemov v sklopu projekta e-pravosodje in analizo uspešnosti implementacije tovrstne informacijske tehnologije na učinkovitost pravosodja. Ugotovitve bom primerjal z izkušnjami iz tujine na podlagi vrnjenih izpolnjenih vprašalnikov in v zaključku predstavil predloge za izboljšanje uporabe videokonferenčnih sistemov za večjo učinkovitost pravosodnega sistema.

1 INFORMATIZACIJA POSLOVNIH PROCESOV

V zadnjih dvajsetih letih smo priča korenitim spremembam v organizacijah, ki so posledica hitrega razvoja informacijsko-komunikacijske tehnologije (v nadaljevanju IKT), zato so postajale organizacije vedno bolj učinkovite. Procesu uvajanja IKT v organizacije in družbo kot celoto imenujemo informatizacija. Kljub različnim definicijam s strani različnih avtorjev se med seboj pomensko bistveno ne razlikujejo, čeprav so nekatere bolj, druge pa manj obsežne.

1.1 Poslovni proces

Preden se lotimo informatizacije poslovnih procesov, moramo najprej definirati opis, funkcije in pomen poslovnega procesa. Ker se različni avtorji tematike lotevajo z različnih stališč, obstaja več definicij poslovnega procesa. V nadaljevanju bom navedel nekatere od njih.

Zelo splošna definicija procesa se glasi: »Proces je definiran kot ena ali več nalog, ki spremeni niz vložkov v določene nize rezultatov (izdelkov ali storitev) za drug osebek, torej uporabnika ali proces, preko kombinacije oseb, postopkov ali orodij.«

(Wesner, Hiatt, Trimble, 1994, str. 38)

»Poslovni proces se nanaša na tok aktivnosti in se začne z naročilom odjemalca ter se konča z dokončanim izdelkom ali storitvijo, ki jo odjemalec zahteva« (Harmon, 1995, str. 3). V tej definiciji je v glavni vlogi odjemalec/kupec, ki postavi zahteve, kakšen naj bo rezultat procesa.

Avtorici Osterlohova in Frostova poslovni proces definirata z naslednjim opisom: »Proces opredeljuje potek oziroma tok ter transformacijo materiala, informacij, operacij in odločitev. Poslovni procesi obsegajo medsebojno povezane, zaporedno strukturirane nadfunkcijske aktivnosti z zelo jasno razpoznavnim začetkom ter koncem ter vložkom (angl. *inputom*) in izložkom (angl. *outputom*)« (Kovač, 1998, str. 209). V tovrstni definiciji je izražen pomen smotrnega povezovanja »nadfunkcijskih« aktivnosti. Na tak način avtorici izpostavljata naloge, ki za svojo izvedbo zahtevajo delo v več poslovnih funkcijah. S to definicijo je prikazano dejstvo, da procesi niso nujno omejeni le na eno poslovno funkcijo, ampak lahko tudi presegajo te funkcije. Glavna pomanjkljivost te definicije je pomanjkanje usmeritve h kupcu in zagotavljanja vrednosti rezultata procesa.

Zato je dobra dopolnitev predhodne definicije naslednja: »Poslovni proces je skupek aktivnosti, ki skupaj proizvedejo vrednost, ki jo je mogoče ponuditi kupcu« (Khong, 1998, str. 8-9). V tem primeru je poudarjen pomen kupca in vrednosti, s čimer se izpostavlja dejstvo, da moramo najprej spoznati potrebe kupca ali odjemalca, preden sploh poženemo proces. Tako odjemalec na začetku sproži proces z zahtevo po izdelku ali storitvi, na koncu pa to tudi prejme. Vmes pa potekajo aktivnosti za izdelavo izdelka ali storitve, ki imajo za odjemalca določeno vrednost.

Definicija poslovnih procesov po Turku (1987, str. 198) pa proces opredeli na naslednji način: » Poslovni proces: celota medsebojno povezanih delnih procesov, ki zagotavljajo načrtovane učinke, in celota nalog, ki so povezane z zagotavljanjem učinkovitosti in uspešnosti teh procesov«. Ta definicija opredeli tudi povezave med delnimi procesi in omenja načrtovane učinke poslovnega procesa, kar pomeni, da mora organizacija (podjetje ali drug izvajalec procesa) poznati želje in potrebe strank.

Zgoraj navedenim definicijam je skupno to, da izpostavljajo usmerjenost k stranki oziroma odjemalcu. To je bistvenega pomena, saj ravno potrebe kupcev določajo rezultate procesa in s tem sam proces. Druga značilnost definicij poslovnega procesa je, da gre za preoblikovanje nečesa, bodisi informacij bodisi materiala ipd. S pomočjo Turkove definicije pa lahko zaznamo dodatno značilnost procesa, da poteka skozi organizacijo in prehaja skozi različne oddelke. Iz tega razloga je toliko bolj pomembno, da so procesi optimizirani v vseh stopnjah, predvsem pa zaključena optimizacija, saj lahko nedokončana prenova procesov povzroči več škode kot koristi za organizacijo.

1.2 Informacijski sistem

Z razvojem novih tehnologij je postalo le vprašanje časa, kdaj bodo posamezni uporabniki iznašli načine z uvedbo tovrstnih tehnoloških orodij v poslovne procese, da bi z njimi lahko opravili boljše in več dela kot z običajnim, ročnim opravljanjem posameznih delovnih nalog. Nova tehnologija temelji na podatkih, s katerimi uporabnik izvede neko delovno nalogo ali pripravi poročilo o določenem dogodku, procesu, na podlagi katerega se bo lahko prejemnik poročila odločil za naslednji korak. Kot je to veljalo za poslovne procese, je bila tudi nova tehnologija obravnavana z različnih pogledov glede na avtorjevo stališče do tematike. Nekaj od definicij bo predstavljeno v nadaljevanju.

Najprej je potrebno definirati osnovne gradnike nove tehnologije, ki so v bistvu podatki, informacije, kar lahko sklepamo že iz imena informacijski sistem. Vendar je potrebno predstaviti malo, vendar pomembno razliko med podatkom in informacijo.

Različni pogledi na pomen ali izvor podatka so povzročili manjše razlike v pogledu na definicijo podatka, saj je le-ta po D.M. Kroenkeju (2005) »zapis dejstva ali številke (pojava)«, dopolnitev definicije pa je nekaj let kasneje zapisal S. Alter (1999): »Podatek je zapis dejstva, slike ali zvoka, ki je lahko ali pa tudi ne primeren za določeno uporabo«. Primerjava teh dveh definicij podatka nam prikaže razliko v dojemanju pomena podatka, saj je v nekaterih primerih lahko velika količina podatkov tudi neuporabna. Zato je vedno potrebno določiti, kateri podatki so za nas uporabni, ostale pa je potrebno zanemariti. V današnjem času je ob ogromni količini podatkov to še toliko bolj potrebno.

Informacija je v primerjavi s podatkom v pomenskem smislu sintetiziranje podatkov v nekaj bolj oprijemljivega, uporabnega, saj je po D.M. Kroenkeju (2005) »informacija, znanje pridobljeno iz podatkov«. To definicijo je S. Alter (1999) dopolnil v razlago, da je »informacija rezultat obdelave podatkov, ki je po obliki in vsebini primeren za določeno uporabo«. Na podlagi teh definicij vidimo, da je potrebna primerna obdelava grobih, vstopnih podatkov, da lahko iz rezultata dobimo informacijo, ki jo uporabimo v nadaljnjem delu.

1.2.1 Definicija informacijskih sistemov

Najbolj zgodnje definicije IS segajo v več kot trideset let v preteklost, saj je R.M. Sprague (1980) zapisal: »Informacijski sistem je celovita množica aplikacij in aktivnosti, ki so potrebne za upravljanje, obdelavo in uporabo informacij kot virov neke organizacija ali poslovnega sistema.« Informacijski sistem (v nadaljevanju IS) je urejen in organiziran sistem, ki uporabnike oskrbuje z vsemi potrebnimi informacijami za odločanje. Osnovne aktivnosti informacijskega sistema so zbiranje, shranjevanje obdelava in posredovanje rezultatov končnim uporabnikom. V Tabeli 1 so prikazani primeri različnih pomenov informacijskih sistemov v optimizaciji poslovnih procesov skozi informatizacijo poslovanja organizacije.

Tabela 1: Vloga IS pri zagotavljanju kakovosti izdelkov poslovnega procesa

ATRIBUT KAKOVOSTI	MERILO ATRIBUTA	VLOGA IS
Cena	Nabavna cena TCO (angl. <i>Total Cost of Ownership</i>)	Zmanjšanje internih stroškov oz. povečanje produktivnosti Izboljšanje izdelka in zmanjšanje strankinih notranjih stroškov
Kakovost	Odstotek okvar (glede na količino ali časovni interval) Odstotek garancijskih zahtevkov	Večja skladnost izdelkov Enostavnejše prilagajanje strankam Vgradnja IS v izdelek z namenom lažje uporabe in vzdrževanja
Odzivnost	Čas odgovora na strankino zahtevo	Izboljšanje hitrosti odziva Sistemizacija komunikacij s strankami Povečana fleksibilnost za lažji odziv na strankine potrebe
Zanesljivost	Povprečen čas do napake Odstotek napak (na časovni interval)	Zagotavljanje skladnosti PP Zagotavljanje varnosti PP Vgradnja zmožnosti v izdelek, ki povečujejo zanesljivost
Skladnost s pravili in standardi	Odstotek pritožb glede neskladnosti	Pojasnitev pravil in standardov z namenom lažje primerjave Sistemizacija dela z namenom izboljšati konsistentnost izdelkov

Vir: M. Krisper, *Predavanja za predmet Informacijski sistemi – 1.del, 2010, str. 41.*

1.2.2 Vrste informacijskih sistemov

Z razvojem IT tehnologije za različne poslovne procese se je pojavila potreba po specifičnih skupinah informacijskih sistemov, ki služijo vsak svojemu namenu oziroma področju znotraj organizacije: Delimo jih na (Krisper, 2010, str. 43):

- **Sistemi za avtomatizacijo pisarniškega poslovanja** (angl. *Office Automation System - OAS*): omogočajo učinkovitejše delo za uporabnika pri obdelavi podatkov, kreiranju dokumentov ipd.
- **Komunikacijski sistemi** (angl. *Communication Systems - CS*): pomagajo uporabniku pri medsebojni komunikaciji in pri skupni uporabi informacij v različnih oblikah
- **Sistemi za procesiranje transakcij** (angl. *Transaction Processing Systems - TPS*): zbirajo in shranjujejo informacije o transakcijah; kontrolirajo nekatere vidike transakcij

- **Poslovodni in upravljalški sistemi** (angl. *Executive IS* - EIS, angl. *Management IS* - MIS): pretvarjajo podatke iz transakcijskih sistemov v interaktivne informacije, ki so namenjene za upravljanje in nadzor poslovnih procesov
- **Odločitveni in ekspertni sistemi** (angl. *Decision Support Systems* - DSS, angl. *Expert Systems* - ES): pomagajo uporabnikom pri odločitvah s pravilnimi informacijami, z različnimi modeli ali analitičnimi orodji
- **Integrirani poslovni IS** (angl. *Enterprise Resource Planning* - ERP): kreira in vzdržuje konsistentne metode za obdelavo podatkov in integrirano podatkovno bazo, ki pokriva vse poslovne funkcije

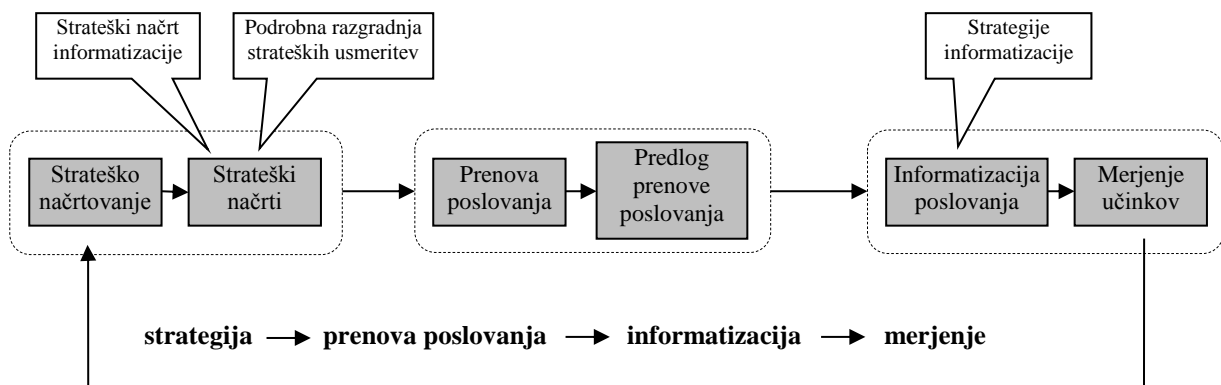
1.3 Prenova informacijskih sistemov

Uporaba moderne tehnologije je v zadnjih desetletjih postala nujni deležnik upravljanja organizacije, torej tudi državne administracije, zato je potrebno pri načrtovanju prenove poslovnih procesov posameznega ministrstva oziroma celotnega sistema javne uprave upoštevati tudi prednosti in slabosti, ki jih uvedba in posledična uporaba informacijskih sistemov predstavlja za uspešen razvoj organizacije.

Zagotavljanje uspešnega poslovanja zahteva od poslovodstva nenehno spremljanje rezultatov poslovanja in posodabljanje poslovnih procesov, saj lahko le na tak način organizacija izpolnjuje svoje poslanstvo, ki je določeno s strategijo.

Na Sliki 1 je prikazan vrstni red sklopov, ki s svojim rednim izvajanjem omogočajo organizaciji, da lahko v vsakem trenutku sledi potrebam svojih končnih uporabnikov in hkrati načrtuje poslovanje tudi v prihodnje.

Slika 1: Postopek prenove poslovanja z informatizacijo

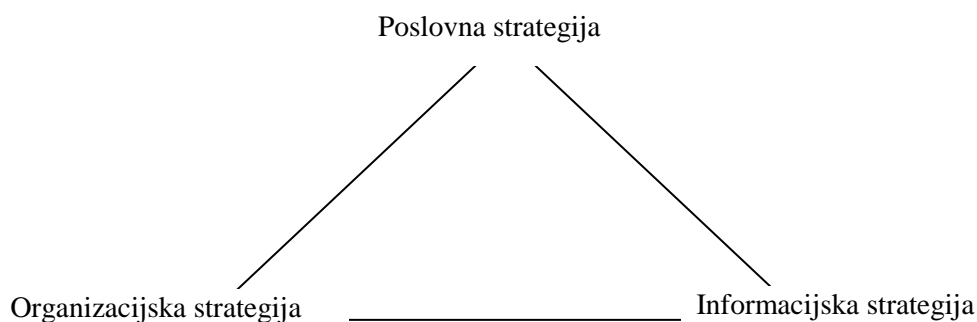
Vir: A. Groznik, *Management informatike – Strateško načrtovanje informatike*, 2009, str. 3.

Če želimo doseči, da informacijska tehnologija služi v celoti potrebam poslovnega procesa, je potrebno zagotavljati neposredno povezavo med informacijsko tehnologijo in poslovanjem, pri tem pa nepretrgoma opravljati vrednotenje in prilagajanje informacijskega sistema glede na izmerjene rezultate in želene cilje oziroma vrednosti. Za doseganje tovrstne podpore informacijske tehnologije mora vsaka organizacija izvajati strateško načrtovanje informatike, s čimer bodo uresničeni naslednji učinki:

- skladnost razvoja informatike s poslovnimi procesi
- iskanje konkurenčne prednosti, ki izhajajo iz poslovne rabe novih tehnologij, poslovnih modelov...
- izgradnja modernega, prilagodljivega informacijskega okolja, platforme
- izboljšano upravljanje virov (angl. *Budgeting and Resourcing*)

Trikotnik strategije informacijskega sistema (Pearlson & Saunders, 2010, str. 23) na spodnji Sliki 2 prikazuje pomen informacijskega sistema v organizaciji. Opredeljuje usklajenost poslovne, organizacijske in strategije informacijskega sistema, hkrati pa prikazuje tudi medsebojno povezanost posameznega elementa z ostalima dvema. Na primer, sprememba poslovne strategije se v obstoječih razmerjih odraža tako na organizacijski kot na informacijski strategiji.

Slika 2: Trikotnik strategije informacijskega sistema

Vir: K.E. Pearlson & C.S. Saunders, *Managing and using information systems: A strategic approach*, 2010, str. 23.

Posamezni elementi trikotnika opredeljujejo:

- Poslovno strategijo, ki se definira s poslanstvom organizacije in predstavlja koordiniran nabor dejavnosti in postopkov, katerih namen in cilj je opredeliti in omejiti, kaj želimo s poslovanjem doseči (Pearlson & Saunders, 2010, str. 23)

- Organizacijska strategija vključuje zaposlene, delovne procese, strukturo, obliko in način zaposlovanja, ki omogoča doseganje zastavljenih ciljev (Pearlson & Saunders, 2010, str. 380)
- Informacijska strategija je načrt, ki ga organizacija uporablja pri zagotavljanju informacijskih storitev znotraj organizacije (Pearlson & Saunders, 2010, str. 379)

1.3.1 Motivi za prenavo informacijskih sistemov

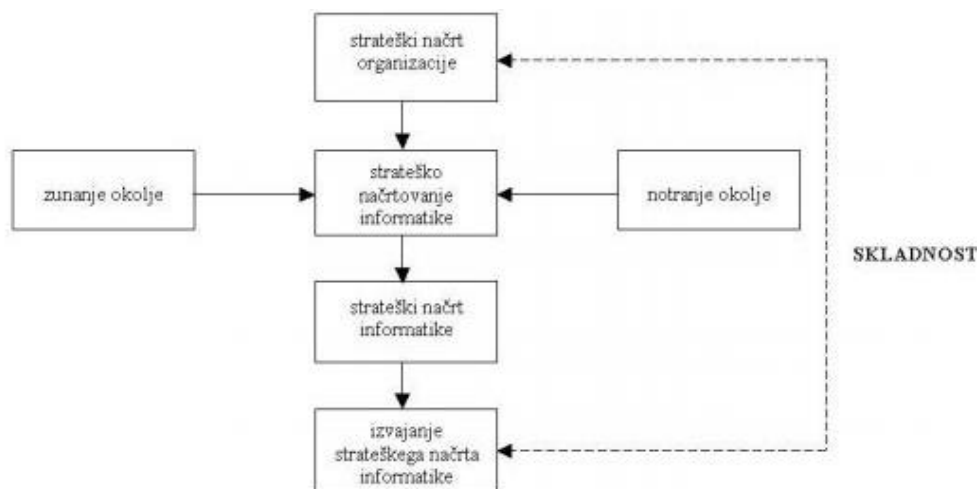
Razvoj informatike bistveno vpliva na spremembo organiziranosti in načina poslovanja organizacije ter vodi v prestrukturiranje na vseh ravneh poslovanja. Podobno, kot se je skozi čas zaradi prilagajanja potrebam strank in posledične optimizacije poslovnih procesov spremenil način poslovanja, se je spremenila tudi vloga informacijskega sistema v poslovnih procesih. Trend sodobnega načina poslovanja narekuje vpeljavo strateških načrtov informacijskih sistemov (Groznik & Kovačič, 2001, str. 12). Strateški načrt informacijskega sistema, ki je rezultat strateškega načrtovanja informatike, mora biti celovit, natančen, prilagodljiv, odražati mora trenutne in bodoče informacijske potrebe, hkrati pa mora biti usklajen s poslovnim načrtom organizacije (Groznik, 2001, str. 224).

Proces strateškega načrtovanja informatike razdelimo na naslednje procese (Groznik & Kovačič, 2001, str. 13) :

- strateški načrt organizacije,
- strateško načrtovanje informatike,
- zunanje okolje,
- notranje okolje,
- strateški načrt informatike,
- izvajanje strateškega načrta.

Medsebojni vplivi posameznih procesov v strateškem načrtovanju informatike so prikazani na spodnji Sliki 3.

Slika 3: Prikaz medsebojnih vplivov med procesi strateškega načrtovanja informatike

Vir: A. Groznik, *Strateško načrtovanje informatike*, 2009, str. 7.

Strateški načrt organizacije podaja vpogled v poslovno pot vodilne strukture in opredeli elemente poslovanja organizacije s strateškega vidika. Strateške odločitve, zapisane v strateškem načrtu, so usmerjene v prihodnost in so bistvenega pomena za dolgoročni razvoj organizacije. V strateškem načrtu organizacije so opredeljeni poslanstvo, usmeritev, cilji in strategije doseganja poslovnih ciljev (Groznik & Kovačič, 2001, str. 13).

Strateški načrt informatike izhaja iz strateškega načrtovanja informatike, hkrati pa je usklajen tudi s strateškim načrtom poslovanja. S tem se opredeli pomen informatike za **učinkovitost** poslovanja, pri čemer se lahko odločimo za različne pristope. Prvi pristop je nakup programske rešitve, čemur sledi implementacija v poslovanje in prehod organizacije na novo rešitev. Drugi pristop je razvoj lastne programske rešitve. Obstaja tudi hibridni pristop, v katerem se kupi programska rešitev, ki se jo pred ali v času implementacije dogradi oziroma prilagodi na specifične zahteve poslovnih procesov organizacije. Ker ima vsak pristop svoje prednosti in slabosti, je izbira med nakupom in razvojem osnovno vprašanje pri načrtovanju informatike, ki ga postavi uprava, nanj pa mora odgovoriti vodja informatike.

Preostala bistvena vprašanja ob strateškem načrtovanju so še (Groznik, 2009, str. 9):

- priložnosti in stroški lastne informatike ali zunanjega izvajanja (ang. *In-House vs. Outsorce*)
- znanje in izobraževanje zaposlenih v službi za informatiko; opozoriti velja na pobeg izobraženih kadrov, pri čemer gre za odliv kadra z občutljivimi podatki in znanji
- katerim standardom/priporočilom slediti pri vodenju informatike, če sploh?

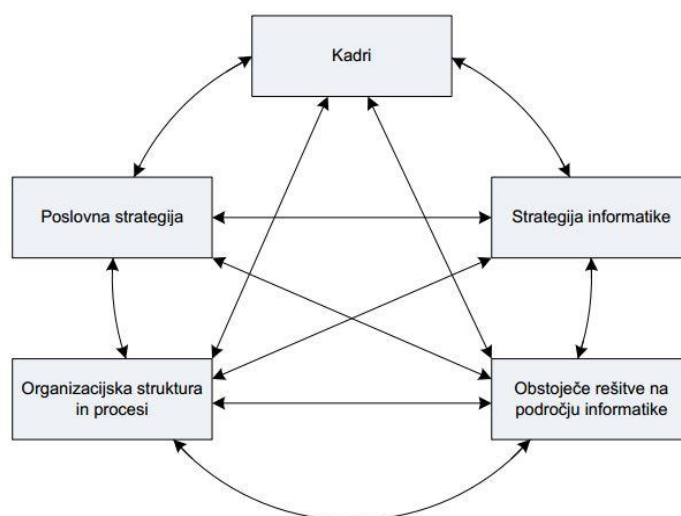
Drugi vidik strateškega načrtovanja informatike je z vidika **uspešnosti** poslovanja, s čimer bomo določili obseg dodane vrednosti končnemu uporabniku, notranjemu ali zunanemu, in določili rang prioritete, ki jim bomo sledili pri razvoju informatike v organizaciji. Strateški načrt informatike je opredeljen z (Groznik, 2009, str. 8):

- grobim modelom podatkov
- grobim modelom ključnih poslovnih procesov
- uporabljenimi informacijskimi izhodišči, standardi, pogoji izvedbe (strojna, programska oprema...)
- kadri in znanji
- finančnimi viri

Sodeč po večih izvedbah raziskav, ki so bile opravljene v preteklosti med podjetji, je z vidika strukture vlaganj v informatiko v povprečju 1/3 celotnih vlaganj namenjenih za izboljšanje poslovnih učinkov, 2/3 pa se ukvarja z t.i. »dediščino« (angl. *Legacy*) oz. z upravljanjem in vzdrževanjem obstoječih informacijskih sistemov.

Groznik in Kovačič (2001) ugotavljata, da je za doseganje dolgoročnih uspehov organizacije ključnega pomena razumevanje poslovnih ciljev podjetja, zato je vzpostavljanje strateške usklajenosti informatike in poslovanjem celotnega podjetja nujno. Naslednja Slika 4 prikazuje model skladnosti (Groznik & Kovačič, 2001).

Slika 4: Model skladnosti strateškega načrta informatike, načrta podjetja in njegovim izvajanjem

Vir: A. Groznik & A. Kovačič, Skladnost poslovnega strateškega načrta s strateškim načrtom informatike, 2001, str. 5.

1.3.2 Metodologija prenove informacijskih sistemov

Metodologijo strateškega načrtovanja informatike lahko definiramo kot skupek tehnik strateškega načrtovanja informatike, ki podpirajo del procesa strateškega načrtovanja informatike oziroma celoten proces (Fidler & Rogerson, 1996, str. 226).

Tehniko strateškega načrtovanja informacijskega sistema opišemo kot strukturiran pristop pri izvajanju aktivnosti znotraj procesa strateškega načrtovanja razvoja informatike (Fidler & Rogerson, 1996, str. 226). Skladno z različni pristopi so bile razvite tudi različne metodologije strateškega načrtovanja informatike. Predvsem na področju komercialnih tehnik je nastalo precejšnje število različnih izvedb, odvisno od posameznega ponudnika storitve. Posledično se pri pestrem naboru metodologij zato pogosto pojavi težava pri izbiri najprimernejše metodologije za določeno organizacijo.

V nadaljevanju bodo na kratko predstavljene nekatere najpomembnejše metodologije in tehnike (Fidler & Rogerson, 1996, str. 229; Groznik, 2009, str. 18-19) :

- **Porterjev model:** temelji na obravnavi vpliva petih tekmovalnih sil, ki določajo konkurenčnost organizacije oz. njen položaj v panogi. Tekmovalne sile so pretnja novincev, stopnja tekmovalnosti konkurentov, pritisk nadomestnih proizvodov, pogajalska moč kupcev in pogajalska moč dobaviteljev. Njeno uporabnost lahko v veliki meri pripišemo vključevanju analize konkurentov, hkrati pa je brezplačna.
- **Analiza vrednostne verige:** je tehnika, ki temelji na analizi izvorov konkurenčne prednosti na osnovi Porterjevega modela vrednostne verige. Temelji na opredelitvi strateško pomembnih aktivnosti na dva dela, ki jih lahko razdelimo na temeljne (npr. proizvodnja, prodaja, trženje, ...) in podporne aktivnosti (npr. računovodstvo, pravna služba, kadrovanje, ...). V svojem bistvu je usmerjena v iskanje optimuma dodane vrednosti in je brezplačna.
- **Metodologija ključnih dejavnikov uspeha – KDU** (angl. *Critical Success Factors – CSF*), (Rockart, 1979): zajema postopke, s pomočjo katerih opredelimo posamezna ključna področja, potencialno pomembna za uspešno delovanje podjetja. Z uspešno realizacijo ključnih dejavnikov zagotovimo uspešno poslovanje organizacije, zato jim je potrebno posvetiti posebno pozornost. Usmerjena je na ugotavljanje ključnih dejavnikov uspeha posameznikov in z njihovo pomočjo opredeljenih informacijskih potreb. Tudi ta metoda je brezplačna.

Naslednje predstavljene metode so bile razvite znotraj posameznih organizacij kot izkazana potreba po razvoju posameznih metodologij za načrtovanje informatike za lastne potrebe ali za potrebe trga in so kot take dostopne za plačilo (Groznič, 2009, str. 19):

- **Metodologija ISAC** (angl. *Information System Work and Analysis of Change*): temelji na analizi področij, ki jih je potrebno izboljšati in analizi ter zasnovi informatike (Lundberg et al, 1981). Rezultati te metodologije so v obliki diagramov aktivnosti, tabel subjektov komuniciranja in potrebnih sprememb ter opisa aktivnosti, subjektov in nerešenih problemov. Tovrstni pristop je edini, ki združuje analizo problemov in podatkov, s pomočjo diagramov pa v obliki zasnovanega modela podaja celovito in razumljivo sliko delovanja organizacije.
- **Metodologija BSP** (angl. *Business System Planning*): je metodologija, razvita v podjetju IBM. Je ena najcelovitejših metodologij razvoja informatike, ki je primerna za reševanje kompleksnih problemov, vzpostavlja dobro povezavo med informatiki, vodstvom organizacije in ostalimi uporabniki informatike v organizaciji. Zasnovana je kot celovit pristop, ki obravnava organizacijo od vrha navzdol. Izhaja iz ciljev organizacije in poslovnih procesov, slednji pa predstavljajo osnovo za zbiranje in analiziranje podatkov. Ugotovljeni logično povezani razredi podatkov se postavijo v odnos s predhodno opredeljenimi poslovnimi procesi. S tem se oblikuje izhodišče za pripravo predloga bodoče informacijske arhitekture.
- **Metodologija SWOT analize** (Fidler & Rogerson, 1996): tehnika, ki omogoča določanje in analizo prednosti (angl. *Strengths*), slabosti (ang. *Weaknesses*), priložnosti (angl. *Opportunities*) in nevarnosti (angl. *Threats*) organizacije. Ta pristop se praviloma uporablja za prepoznavanje in izkoriščanje prednosti in priložnosti ter odpravo slabosti in nevarnosti, na katere lahko vplivamo z informatiko. Prednosti in slabosti so v glavnem interne narave in tako opisujejo trenutno stanje organizacije, priložnosti in nevarnosti pa so večinoma orientirane navzven in opisujejo vizije in želje organizacije v prihodnje.

Poleg naštetih obstajajo še številne druge metodologije in tehnike. Sčasoma so se razvili tudi tako imenovani meta modeli ali križanci, ki so nastali iz prepletanja več metodologij in tehnik in izkoriščajo dobre lastnosti posameznih pristopov.

1.4 Potek prenove in informatizacije poslovanja

Podatki kot nosilci informacij, znanja in s tem konkurenčne prednosti, so danes bistvenega pomena za poslovanje podjetij. Tako problematika prehoda zajema predvsem migracijo podatkov iz obstoječih v nove podatkovne strukture. Migracija mora biti dosledna,

načrtovana in zagotavljati enako ali boljšo kvaliteto podatkov in ustrezne integritete tudi po migraciji (Zebec, 2011, str. 19). Migracija vključuje tudi ostale vidike, kot so nove tehnološke zmožnosti, večja učinkovitost, nižji stroški, nova uporabna vrednost aplikativnih rešitev in nove metodološke usmeritve načrtovanja informatike. Ključni cilj prenove je povečana učinkovitost celotne organizacije.

Zato je potrebno pred samo izvedbo informatizacije posvetiti primerno pozornost pripravi podatkov, ki se bodo prenesli na nov sistem, saj le ustreznost kvaliteta in oblika podatkov zagotavljata uspešno migracijo podatkov z namenom zagotavljanja uspešnega prehoda na nov sistem.

Prehod na nov, sodobnejši sistem obdelave podatkov v smislu informatizacije v osnovi prinaša v organizacijo večjo učinkovitost, s čimer imajo lahko uporabnik, organizacija ali celotna družba neposredne ali posredne koristi, kar se lahko pričakuje tudi na področju javne uprave in pravosodja. Vendar to ni vedno zagotovljeno, saj informatizacija poslovanja na napačen način prinese več škode kot koristi, saj se lahko zgodi, da s tem le povečamo učinkovitost izvajanja napačnih procesov. Ne smemo pozabiti, da so cilj informatizacije koristi, ki jih prinaša z uresničevanjem vizije, poslanstva in strateškega načrta organizacije.

Informatizacija poslovanja mora biti utemeljena na izpolnjevanju strateškega načrta organizacije in usklajena s poslovno strategijo. S takim pristopom bomo upoštevali cilje, probleme in ključne dejavnike uspeha tako organizacijskega kot informacijskega sistema. V fazi strateškega načrtovanja je potrebno analizirati in dokumentirati cilje, saj bodo v nadaljnjih fazah služili kot kontrolni mehanizem znotraj sistema.

Vsaka organizacija se stalno sooča s problemi, ki ovirajo njeno delovanje, zato je treba oblikovati strategijo reševanja problemov oziroma izluščiti povezanost problemov s cilji, da bi lahko odstranili vpliv problemov na doseganje ciljev. Različne skupine problemov znotraj organizacije bi lahko razdelili na naslednje sklope (Groznič, 2009, str. 22):

- organizacijske,
- poslovne,
- strokovne in kadrovske

Probleme znotraj informacijskega sistema bi lahko v nadaljevanju razdelili na organizacijske in strokovno-tehnične.

Posledično je treba za informatizacijo organizacije posvetiti pozornost naslednjim področjem (Zebec, 2011, str. 19):

- izbire in integracije aplikativne rešitve,
- psihološkega vpliva na zaposlene,
- morebitne prilagoditve obstoječe organizacije,
- in vzpostavitev ustreznega ogrodja za poslovno obveščanje.

Če izberemo neprimerno aplikativno rešitev, ki obrne na glavo celotno poslovanje organizacije, je težko pričakovati velike koristi v poslovanju. Ob tako radikalni spremembi poslovnih procesov zaradi informatizacije in ob morebitni slabi psihološki pripravi zaposlenih v obliki nepopolne predstavitve prednosti informatizacije poslovnih procesov, se lahko zgodi, da porabimo za prenovu IS precej več časa in denarja, kot bi bilo potrebno. V takem primeru se lahko hitro izničijo pričakovani prihranki v času in denarju pred pričetkom informatizacije. Zato je potrebno določiti ključne dejavnike uspeha, saj bomo na osnovi njihovega uresničevanja lahko dosegli uspešno delovanje celotnega sistema.

2 INFORMACIJSKI SISTEM NA MINISTRSTVU ZA PRAVOSODJE

Pravosodni sistem se je z razvojem tehnologije znašel pred zahtevno nalogo sledenja razvoju IKT z namenom zagotavljanja pravice do sojenja v razumnem roku, povečanja zaupanja v pravosodni sistem na eni strani in učinkovitega poslovanja celotnega sodstva na drugi strani. S tem namenom je bila v letu 2006 sprejeta Strategija informatizacije slovenskega pravosodnega sistema 2008-2013, ki naj bi povezala storitve institucionalnega okolja s pomočjo tehnoloških inovacij.

2.1 Predstavitev Ministrstva za pravosodje

Ministrstvo za pravosodje je del izvršilne oblasti, ki pokriva področje povezovanja med izvršilno in sodno oblastjo, ki sta medsebojno neodvisni veji oblasti v Republiki Sloveniji. Poleg omenjenih je po določitih Ustave Republike Slovenije tretja veja oblasti zakonodajna oblast v obliki državnega zbora. Čeprav predstavlja sodna funkcija oblasti samostojno vejo oblasti v skladu z delitvijo oblasti, je v razmerju do obeh drugih bližje izvršilni oblasti, saj prav tako izvršuje zakone, ki se izdajajo v okviru zakonodajne funkcije. Tudi zgodovinsko gledano se sodna funkcija dolgo ni posebej ločevala od

izvršilne funkcije oblasti. Od izvršilne funkcije se sodna razlikuje predvsem po tem, da praviloma deluje le na pobudo drugih subjektov, torej ne dela po svoji pobudi, ampak mora postopek pred sodiščem sprožiti pristojni organ oziroma oseba.

Kljub dejstvu, da gre pri sodni veji za samostojno vejo oblasti, ki je neodvisna in vezana le na veljavne zakone, še vedno obstaja neposredna povezava z izvršilno oblastjo v obliki financiranja iz skupnega državnega proračuna. Na podlagi tega razmerja se pogosto z besedo pravosodje zajema tako področje sodne in izvršilne oblasti, pri slednji v sklopu pristojnega ministrstva. Iz tega odnosa izhaja tudi podlaga za skupni razvoj informacijskega sistema v celotnem pravosodju, saj je lahko le tako poenoten sistem osnova za bolj učinkovito delovanje vseh deležnikov v pravosodnih procesih.

Za potrebe izvedbe programa e-pravosodje se je upoštevala skupna platforma posameznih ustanov pravosodnega sistema, ki so trenutno delujoči v sodno-izvršilni ureditvi:

- ministrstvo za pravosodje
- sodišča
- državno pravobranilstvo
- državno tožilstvo
- uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij

2.1.1 Naloge in pomen Ministrstva za pravosodje

Pravosodni sistem (pravosodje) ima pomemben nacionalni in strateški pomen. Je namreč bistveni dejavnik varstva pravic, gospodarskega razvoja in blaginje. Organizacijska in normativna urejenost institucionalnega okolja je eden nujnih pogojev za vzpostavljanje konkurenčnosti in varnosti poslovanja, rasti gospodarstva, kakovosti življenja državljanov ter njihove varnosti in učinkovitega varstva pravic (MP, 2008, str. 4).

Ministrstvo za pravosodje je odgovorno za pripravo smernic za predlaganje zakonodaje in zagotavljanje pravosodnih storitev ter sodelovanje pri tem z drugimi nosilci pravosodnega sistema, ki omogočajo nemoteno in učinkovito delovanje pravosodnega sistema, pri čemer sledijo temeljnim pravnim načelom:

- načelu pravičnosti,
- načelu pravne varnosti in predvidljivosti,
- načelu enakosti pred zakonom,
- načelu ekonomičnosti.

Temeljni dolgoročni cilji Republike Slovenije v pravosodju so:

- zagotovitev pravice do sojenja v razumnem roku in vzpostavitev večjega zaupanja v pravosodni sistem,
- širitev dostopa do pravnega (sodnega) varstva ter
- večja pravna varnost (zanesljivost in predvidljivost), ki temelji na zakonitosti in nepristranskosti.

2.1.2 Zahteve evropske zakonodaje na področju videokonferenčnih povezav

Evropska zakonodaja je od leta 2000 naprej oblikovana v duhu omogočanja uporabe naprednih tehnologij za izvedbo čezmejnih in nacionalnih pravnih postopkov. Ena od tehnologij so tudi videokonference, ki so definirane kot sklop interaktivnih telekomunikacijskih tehnologij, ki omogočajo simultano interakcijo med dvema ali več kraji z dvosmernim prenosom video in avdio signalov (Braun & Taylor, 2011, str. 3).

Veljavna zakonodaja, ki omogoča uporabo videokonferenčnih povezav v pravnih postopkih, je predstavljena v brošuri, ki jo je izdal Svet Evropske skupnosti v letu 2009 z naslovom Videokonference kot del evropskega e-pravosodja (Svet EU, 2009, str. 10):

- konvencija o medsebojni pravni pomoči v kazenskih zadevah med državami članicami EU (konvencija, 29.05.2000, člen 10)
- uredba Sveta ES o sodelovanju med sodišči članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah (št. 1206/2001, 28.05.2001, člen 10(4) in člen 17(4))
- direktiva o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj (2004/80/ES, 29.04.2004, člen 9(1))
- uredba Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti (št. 861/2007, 11.07.2007, člena 8 in 9(1))
- okvirni sklep Sveta o položaju žrtev v kazenskem postopku (2001/220/PNZ, 15.03.2001, člen 11(1))

Na področju evropske zakonodaje je Svet Evropske komisije v novembru 2008 sprejel akcijski načrt za evropsko e-pravosodje, kjer je navedeno, da sta nadvse pomembna poenostavitev in spodbujanje stikov med pravosodnimi organi in državami članicami (npr. z videokonferencami ali varnim elektronskim omrežjem). »Izboljšanje uporabe tehnologije aplikacije za videokonference« je v akcijskem načrtu za evropsko e-pravosodje uvrščeno med projekte, ki bi jih bilo treba nadaljevati v obdobju 2009-2013 (Svet EU, 2009, str. 7).

Na podlagi teh usmeritev je mogoče izvajati videokonference med vsemi državami članicami EU, vendar se oblike in možnosti povezovanja med državami razlikujejo zaradi različnih pristopov k izvedbi tovrstnih postopkov in različne tehnične opremljenosti nacionalnih pravosodnih institucij na tem področju.

2.2 Informacijski sistem na Ministrstvu za pravosodje

Zaradi razvoja tehnologije je bilo na Ministrstvu za pravosodje oblikovano stališče, da je možno z nadgradnjo obstoječega informacijskega sistema prinesiti pravosodnemu sistemu višjo dodano vrednost.

Zadane cilje iz strategije se lahko doseže le s temeljito analizo stanja, prilagajanjem pravosodnih poslovnih procesov in primerno uporabo sodobne informacijske tehnologije. Povečanje učinkovitosti pravosodja je tako mogoče doseči le z boljšim upravljanjem in vodenjem na vseh ravneh pravosodja ter s prenovo poslovnih procesov, podprto s strateško opredeljenimi informacijskimi rešitvami (MP, 2008, str. 5). Na osnovi tega izhodišča je bila pripravljena Strategija informatizacije slovenskega pravosodnega sistema 2008-2013, kjer so bila oblikovana izhodišča za razvoj pravosodja na osnovi informatizacije le-tega.

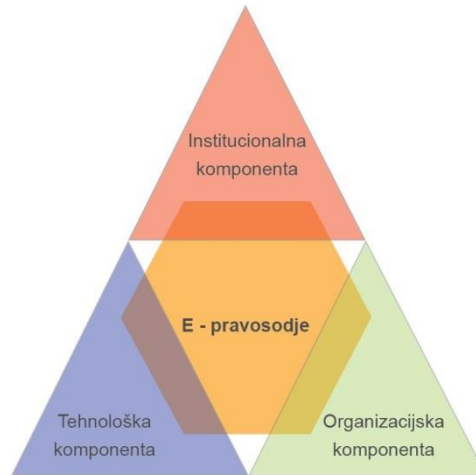
Pod pojmom e-pravosodje se na podlagi Strategije informatizacije slovenskega pravosodnega sistema 2008-2013 razume optimizacija in izvajanje procesov (informacije, komunikacije, transakcije) v pravosodnih ustanovah in med njimi kakor tudi med pravosodnimi ustanovami in državljanji, podjetji ter drugimi državnimi ustanovami s pomočjo informacijske in komunikacijske tehnologije, pri čemer je glavni namen e-pravosodja povečati učinkovitost pravosodja (MP, 2008, str. 6). E-pravosodje se odvija v okviru treh komponent, ki so med seboj tesno prepletene, kot je razvidno iz Slike 5, ki sledi spodaj. To so:

- institucionalna komponenta, ki je pravna podlaga, odvisna od različnih vplivov in zahtev različnih okolij, in je zato najzahtevnejša;
- organizacijska komponenta, ki je povezana s postopki, kulturo delovanja in tradicijo posameznih pravosodnih ustanov in zato zahtevnejša;
- tehnološka komponenta, ki je obvladljiva dokaj enostavno kljub različnim platformam in sistemom ter odvisna od nenehnega razvoja in novosti.

Medsebojna odvisnost vseh treh komponent je obvezujoča za vse morebitne spremembe katerekoli od naštetih, saj bi lahko nepremišljena sprememba organizacijske komponente zaradi npr. zmanjšanja sredstev s strani proračuna povzročila veliko škode v obliki

povečanja sodnih zaostankov in s tem kratenja pravice do sojenja v razumnem roku, kar je en od temeljnih ciljev pravosodja v Republiki Sloveniji.

Slika 5: Komponente e-pravosodja

Vir: Ministrstvo za pravosodje, E-pravosodje Strategija informatizacije slovenskega pravosodnega sistema 2008-2013, 2008, str. 6.

Namen e-pravosodja je z ustreznimi informacijsko komunikacijskimi rešitvami, z izpopolnjeno informacijsko komunikacijsko infrastrukturo, s povezovanjem razpršenih pravnih informacijskih sistemov ustanov v pravosodju in s sistemom izobraževanja ter usposabljanja kadrov zagotoviti učinkovitost pravosodnih procesov v pravosodnem sistemu in pospešiti doseg temeljnih dolgoročnih ciljev RS na področju pravosodja (IPMIT, 2008a, str. 22). Za doseganje namena je treba:

- vzpostaviti tehnološke in organizacijske okvire za realizacijo in uvedbo projektov e-pravosodja,
- vzpostaviti uporabnikom (državljanom, zasebnemu in javnemu sektorju) dostopen in prijazen sistem za dostop do pravosodnih storitev (v skladu z zakonskimi omejitvami) ob upoštevanju najvišjih varnostnih standardov za varovanje osebnih podatkov,
- izvajati strateške usmeritve s sodelovanjem vseh nosilcev e-pravosodja ter zagotoviti uravnotežen in usklajen razvoj informacijskih storitev.

Rešitve e-pravosodja so namenjene vsem udeležencem v pravosodju:

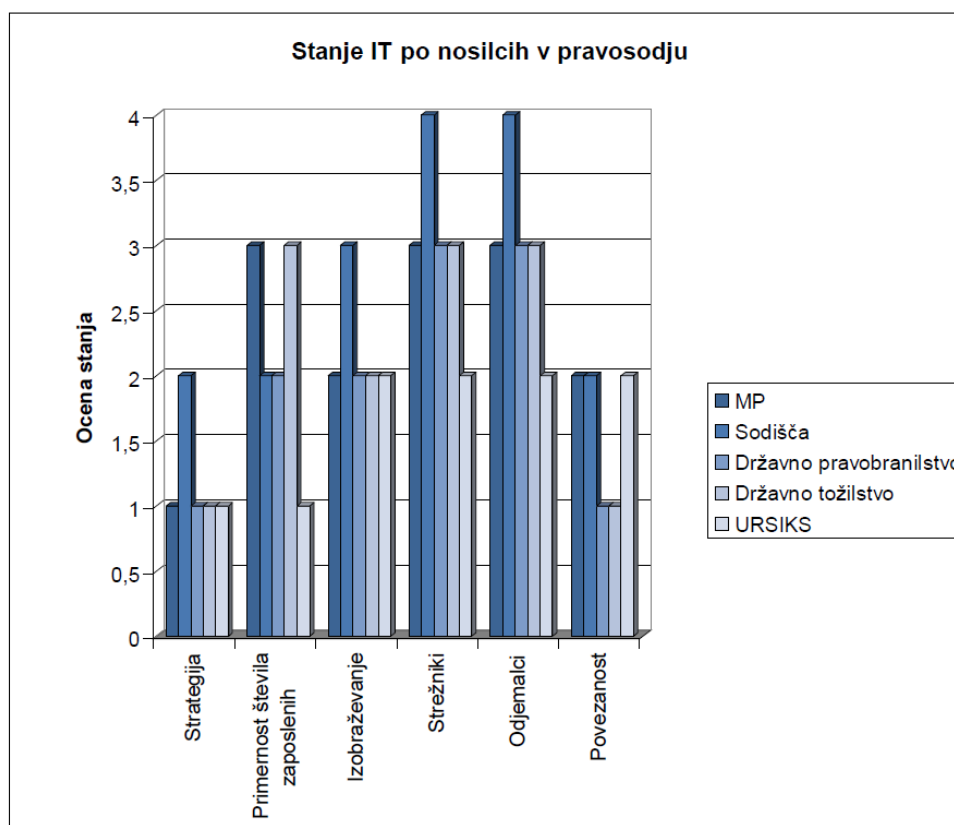
- fizične in pravne osebe Republike Slovenije kakor tudi držav članic EU – za uveljavljanje pravic in uporabo pravosodnih storitev,

- pravosodni organi na vseh ravneh pravosodnega sistema – za učinkovito izvajanje pravosodnih procesov,
- vsi organi ali institucije državne in javne uprave, ki so neposredno ali posredno povezani s pravosodnim sistemom ter ustanovami v pravosodju

2.3 Analiza obstoječega stanja

V sklopu akcijskega načrta nadaljevanja projekta e-pravosodje je izvajalec IPMIT v letu 2008 s pomočjo pregleda dokumentacije in izvedenih anket pri različnih deležnikih pravosodnih organov oblikoval pregled trenutnega stanja informacijskih sistemov. Podroben popis je predstavljen v Prilogi 1: Popis stanja informacijskih sistemov pravosodnih organov (IPMIT, 2008b). Na Sliki 6 je prikazan grob pregled stanja po posameznih področjih pri posameznih nosilcih.

Slika 6: Stanje IT po nosilcih

Vir: IPMIT, Analiza procesov, zakonodaje in informacijske opremljenosti pravosodnih organov RS ter priprava akcijskega načrta nadaljnjega poteka projekta e-pravosodje, Priloga 1: Popis stanja IS pravosodnih organov RS, 2008, str. 24.

Že iz je diagrama razvidno, da praktično noben nosilec nima oblikovane strategije razvoja IS. Delna izjema so le sodišča, kjer se letno oblikuje strategija razvoja na podlagi poročil in predlogov, ki jih pripravijo direktor Centra za informatiko in vodje projektnih skupin, potrjuje pa se s strani Sveta uporabnikov. Tudi na ostalih področjih lahko opazimo značilnost, da so sodišča v povprečju najbolj opremljena v vseh pogledih, kar bi lahko povezali s statusom sodišč kot bistvenim elementom pravosodja, kjer je tudi največ posluha za razvoj organizacijskega okolja, ki bi omogočalo učinkovito delo.

2.4 Pomanjkljivosti obstoječega stanja

Informacijski sistemi na posameznih nosilcih pravosodnega sistema so različno razviti glede na obravnavana področja, zato bom v nadaljevanju predstavil povzetek stanja po področjih, kot sledi iz IPMIT-ove Priloge 1: Popis informacijskega sistema pravosodnih organov (IPMIT, 2008b).

- **Kadrovska struktura**

Po pričakovanjih so na vseh nosilcih izpostavili kadrovsko podhranjenost v pogledu števila zaposlenih, ki skrbijo za informacijske sisteme. Posebej je bilo izpostavljeno pereče stanje na Upravi RS za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljevanju URSIKS), kjer samo 2 osebi skrbita za celotno področje informatike. Na Ministrstvu za pravosodje (v nadaljevanju MP) in Državnem tožilstvu (v nadaljevanju DT) je bila situacija v času pregleda vsaj znosno, vendar je tudi na teh dveh nosilcih poleg sodišča in Državnega pravobranilstva (v nadaljevanju DP) treba nenehno spremljati potrebe po zagotavljanju ustreznega kadra v obliki dodatnih zaposlitev ali prenosa nekaterih nalog na druge službe oziroma zunanje izvajalce.

Vodilni kader v IT oddelkih na vseh nosilcih se zaveda pomembnosti izobraževanja zaposlenih v oddelkih za IT (IPMIT, 2008a, str. 25). V celotnem pravosodju skušajo zagotoviti zaposlenim redna izobraževanja, vendar se pojavljajo problemi pretežno zaradi preobremenjenosti zaposlenih (predvsem to velja za URSIKS, DT in sodišča) in pomanjkanja finančnih sredstev (velja za DP in MP) zaradi proračunskih omejitev ministrstva.

- **Strojna in programska oprema**

Stanje strojne in programske opreme je bilo pregledano v dveh sklopih, kar je pokazalo tudi na določene razlike v opremljenosti na istem nosilcu.

Strežniška strojna in programska oprema je bila na večini nosilcev ustrezna, nekaj pomanjkljivosti je bilo le na URSIKS. Vendar je treba ob tem dodati, da je bilo na MP, DP in DT relativno malo informacijskih rešitev s podporo zaposlenim pri delu v organizaciji oziroma so le-te zastarele in bi prehod na nove, tehnološko ustreznejše in naprednejše informacijske rešitve predstavljal tudi nujo po zamenjavi strežniške opreme. Torej je stanje na teh nosilcih ustrezno, vendar zastarelo oziroma potrebno posodobitve ob prehodu na sodobnejše rešitve. Polovico strežnikov, ki so jih uporabljali na URSIKS, bi bilo treba zamenjati. Stanje na sodniških strežniških sistemih je bilo po pričakovanjih ustrezno in tudi dovolj napredno.

Ustreznost strojne in programske opreme na odjemalcih se od nosilca do nosilca zelo razlikuje. Najslabše stanje je na URSIKS, kjer nekateri uporabniki še vedno uporabljajo računalnike z operacijskim sistemom Windows 95 (IPMIT, 2008a, str. 25). Na ostalih nosilcih ni večjih pomanjkljivosti glede opreme na odjemalcih.

- **Povezljivost med sistemi**

Pregled stanja je razkril dejstvo, da je informacijska povezljivost med posameznimi nosilci relativno slaba, kar predstavlja še veliko prostora za razvoj v projektu e-pravosodje 2008-2013. Stanje je zadovoljivo le na sodiščih, kjer imajo razvite rešitve, ki omogočajo povezovanje, vendar je informacijsko podprtih relativno malo povezav. Tovrstne rešitve večinoma omogočajo vpogled vsem z ustreznimi pravicami.

Na URSIKS imajo informacijsko rešitev Evidenca zaprtih oseb (v nadaljevanju EZO), ki pa v času pregleda stanja še ni omogočala povezovanja, vendar je bila v prenovi in naj bi omogočala vpogled za sodišča. Na ostalih nosilcih (MP, DP, DT) obstajajo nekatere lokalne informacijske rešitve, ki pa niso povezljive navzven, zato se jih ocenjuje kot nezadostne oziroma bo potrebno precej investicij v povezanost celotnega pravosodnega sistema.

2.5 Vloga videokonferenčnih sistemov

Videokonference (znane tudi kot videotelekonference) so sklop interaktivnih telekomunikacijskih tehnologij, ki omogočajo simultano interakcijo med dvema ali več kraji z dvosmernim prenosom avdio in video signalov (Svet EU, 2009, str. 6). Videokonference so najpomembnejše pri pridobivanju dokazov v čezmejnih postopkih,

zelo praktične pa so tudi v zadevah, ko je treba zaslišati ranljive ali ustrahovane priče. (Svet EU, 2009, str. 13).

Ministrstvo za pravosodje je v okviru akcijskega načrta izvedbe projekta e-pravosodje vzpostavilo sodoben informacijski sistem za videokonferenčne povezave z namenom prihranka pri času in potnih stroških, lažjega usklajevanja izvedbe obravnav v kratkem času na različnih lokacijah, povečane učinkovitosti poslovanja in zmanjšanja zaostankov med izvajanjem procesnih dejanj, kjer procesni predpisi to dovoljujejo.

Izvedba projekta Videokonference izpolnjuje sledeče cilje:

- uporaba informacijske tehnologije za lažjo izvedbo obravnav
- omogočanje spremljanje obravnav udeležencev v postopkih na različnih lokacijah (tako v Sloveniji kot v čezmejnih postopkih)
- zmanjšanje sodnih zaostankov
- časovni in materialni prihranek pri poteku sodnih postopkov

Videokonferenčni sistem mora delovati kot zaključena celota vseh funkcionalnosti ter na način, da bistveno ne posega v ustaljen način dela sodišč in drugih udeležencev, ki sodelujejo v videokonferenci.

3 ANALIZA VIDEOKONFERENČNIH POVEZAV

Analiza izvedbe videokonferenčnih povezav izvedbe projekta e-pravosodje je bila izvedena z oceno vpliva informatizacije na učinkovitost pravosodnega sistema kot posledica izvajanja Strategije informatizacije slovenskega pravosodnega sistema 2008-2013. V nadaljevanju je predstavljen moj prispevek pri analizi uvedbe videokonferenčnih povezav v pravosodju v sklopu Študija vpliva informatizacije na učinkovitost pravosodnega sistema: ciljni raziskovalni program »Konkurenčnost Slovenije 2006-2013«, Prva faza in Druga faza.

3.1 Ocena stopnje informatizacije

Pri oblikovanju načrta informatizacije se je potrebno osredotočiti na portfelj projektov, ki bodo ob predvidenih sredstvih v določenem časovnem obdobju prinesli največje koristi.

Včasih so te koristi težko merljive in posledično izražene v denarnih enotah, da bi lahko ocenili oziroma primerjali z vrednostjo investicije, kar je velikokrat primer v javnih organizacijah.

Zavedati se je treba, da v javnih organizacijah ni možno vedno izvesti oceno zmanjšanja stroškov za dosežen enak učinek, da bi s tem ugotovili neposredne koristi izvedbe projekta. Zato se v takih primerih lahko pristopi z ugotavljanjem vpliva projekta na učinkovitost izvajanja procesov, na primer za koliko se poveča število zaključenih zadev v določenem časovnem obdobju. Vendar je tudi v tem primeru potrebno določeno število podatkov, ki jih morda ne moremo zbrati in bi lahko bila ocena koristi vsaj deloma neustrezna. Če pa izberemo metodo ocenjevanja stopnje informatizacije posameznih projektov, lahko z relativno malo podatki dobimo ustrezno oceno koristi projekta. Kombinacija ocene vpliva na učinkovitost in stopnje informatizacije nam lahko skupaj nadomestita neposredno ugotavljanje koristi, kar je primerno izhodišče za analizo vpliva informatizacije v javnih organizacijah. V praksi se izkaže, da je potrebna količina informacij za ugotavljanja koristi najmanjša pri oceni stopnje informatizacije, večja pri oceni učinkovitosti, največ informacij pa potrebujemo pri metodi neposrednega merjenja koristi, pri čemer je slednje velikokrat nemogoče izvesti v javnih organizacijah zaradi pomanjkanja merljivih podatkov za oceno koristi.

Stopnjo informatizacije merimo z ovrednotenjem stopnje avtomatizacije ključnih funkcij, katerih vloga je podpora ustreznim procesom, pri čemer se je treba zavedati, da je tovrstno merjenje lahko le približno.

Stopnjo učinkovitosti lahko določimo neposredno ali posredno preko zgoraj omenjene ocene stopnje informatizacije. Metoda ugotavljanja koristi projekta za obravnavan ključni proces preko merjenja učinkovitosti je tudi le približna, vendar pa bolj natančna kot preko stopnje informatizacije, ker za oceno učinkovitosti praviloma potrebujemo več informacij.

Za neposredno ugotavljanje vpliva projekta na koristi poslovnih procesov moramo zbrati največ podatkov, ker so ti vplivi različni glede na povezavo s procesi, zato jih tudi merimo z različnimi merili in v različnih merskih enotah. Izbira najbolj ustrezne metode za ugotavljanje koristi mora zato temeljiti na tehtni primerjavi prednosti in slabosti posamezne metode in specifičnih razmer v obravnavani organizaciji in njenem okolju.

Ob tem je potrebno opozoriti na razlike med pristopi za oceno stopnje informatizacije med javnimi organizacijami in organizacijami zasebnega sektorja, saj se v zasebnem sektorju lahko uporabi metoda primerjalne analize. Ta temelji na primerjanju posameznih dejavnikov glede na druge organizacije v panogi oziroma povprečju le-teh. V javnih

organizacijah, kamor sodi tudi obravnavani pravosodni sistem, tak pristop ni povsem primeren, ker so lahko javne organizacije v različnih državah oblikovane na osnovi različnih zakonodajnih določil, prav tako so lahko razlike v velikosti sistemov. Zato je izvajanje ocene stopnje informatizacije javnih organizacij še toliko bolj zahtevno.

3.1.1 Oblikovanje referenčnega modela

Referenčni model nam lahko na podlagi primerjave zelenega oziroma končnega stanja z dejanskim stanjem poda učinek informatizacije v obravnavani organizaciji. Odstopanja od zelenega stanja lahko izrazimo v absolutnih vrednostih ali odstotkih doseganja posamezne vrednosti kazalnikov. Ker referenčni model temelji na različnih predpostavkah, med katerimi so lahko tudi napačne, bi lahko ocenili verodostojnost našega modela s primerjavo glede na idealni referenčni model. Na podlagi teoretičnih izhodišč ugotavljanja koristi, razvoja tehnologije in avtomatizacije procesov s pomočjo IKT bi lahko oblikovali idealni referenčni model kot informacijski sistem, v katerem imamo največjo možno mero usklajenosti med organizacijsko strukturo in poslovnimi procesi na eni strani in IKT na drugi strani z namenom doseganja strateških ciljev organizacije. Da bi dosegli končno stanje takega idealnega modela, bi morali v celoti in uspešno izvesti informatizacijo v organizaciji. Zaradi omejenih virov, možnih napačnih predpostavk in odločitev, predvsem pa hitrega razvoja tehnologije, je ta cilj v realnosti praktično nemogoče doseči.

V javnih organizacijah, kamor sodi tudi pravosodni sistem, lahko koristi informatizacije procesov izrazimo z doseganjem strateških ciljev, kot so pravičnost, ekonomski razvoj in blagostanje. V našem primeru bi po tem referenčnem modelu merili stopnjo ali odstotek uresničitve možnih koristi, ki so odvisne od IKT. Seveda bi bil učinek informatizacije posameznega projekta sorazmeren deležu koristi za celotno organizacijo. Zaradi postopne informatizacije bi se pred izvedbo med projekti izvedle ocene razmerja med koristmi in stroški za posamezne projekte, na osnovi katerih bi se najprej izvedli projekti z višjim razmerjem. Z izvajanjem procesa informatizacije bi to razmerje upadalo in bi v idealnem primeru prišli do vrednosti 1 oziroma do 100 odstotkov ali še prej, če upoštevamo še diskontno stopnjo vloženih sredstev.

V primerjavi z zasebnimi, profitnimi organizacijami, kjer je izvajanje informatizacije posledica uresničevanja strateških ciljev na podlagi ekonomskih kazalnikov posameznega projekta, s čimer se le-ti potegujejo za omejena sredstva, so strateški cilji javne organizacije pogosto drugače določeni in izpolnjeni. Pravosodni sistem ima velik nacionalni in strateški pomen. Iz Strategije informatizacije slovenskega pravosodnega sistema 2008-2013 lahko ugotovimo, da je glavni cilj povezati storitve institucionalnega

okolja s pomočjo tehnoloških inovacij (MP, 2008, str. 3). V uresničevanju tega cilja z namenom povečanja učinkovitosti pravosodja je bistvena vloga IKT, saj je z razvojem tega področja (poleg sprememb zakonodaje) po mnenju snovalcev strategije mogoče najbolj povečati učinkovitost delovanje pravosodnega sistema. IKT ne pomeni samo informacijske podpore obstoječim procesom, temveč podpira tudi spreminjanje le-teh v smislu večje učinkovitosti in odličnosti (MP, 2008, str. 4).

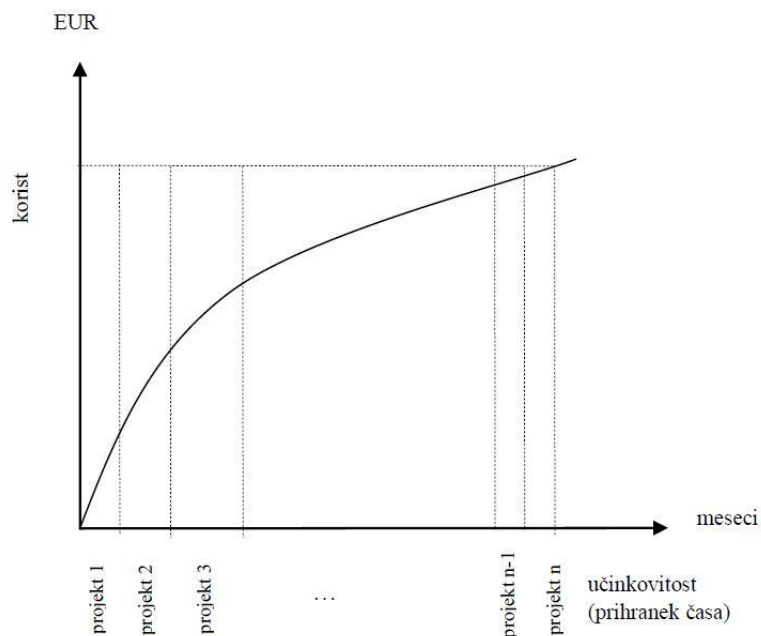
Za oblikovanje prej omenjenega idealnega referenčnega modela bi v tudi pravosodju potrebovali popolno informacijo o stanju pred, med in po uvedbi informatizacije, vendar tega ni možno zagotoviti. Motiv za čim boljši približek tej informaciji pa je v javnih organizacijah precej večji kot v profitnih, saj je pri slednjih vedno primarni kriterij za pričetek izvedbe ekonomičnost projekta. Na drugi strani je lahko učinkovitost pravosodja kot strateškega elementa uspešnega delovanja družbe neposredno povezana s konkurenčnostjo države in zahteva precej večjo pozornost pri načrtovanju tako zaradi kompleksnosti vplivov na celotno družbo kot tudi zaradi velikosti samega sistema.

Model načrtovanja in izvedbe informatizacije pravosodnega sistema bi moral temeljiti na povezavi med učinkovitostjo in kakovostjo na eni strani ter koristmi na nacionalnem nivoju na drugi strani. Očiten vpliv učinkovitosti javnih organizacij, v našem primeru pravosodja, na zgoraj omenjene strateške cilje je potrebno ovrednotiti, pri čemer pridemo do podobnega problema, kot se dogaja v profitnih organizacijah, saj informatizacija poslovnih procesov praviloma prinese manj neposredno kot posredno merljivih učinkov. Kljub obstoju takega problema pa je potrebno izvesti vsaj približno oceno, ki ima večjo korist kot nobena, saj lahko na podlagi približka pravosodni sistem pripravi in sprejema ustrezno zakonodajo ter smiselno razporeja potrebna oziroma razpoložljiva sredstva.

V prejšnjem poglavju smo razložili, da lahko korist posameznih projektov ocenimo preko stopnje informatizacije in vpliva na učinkovitost, vendar moramo upoštevati pogoj, da morajo obravnavani kazalniki zajemati čim več lastnosti idealnega referenčnega modela v okviru informacij, ki jih je možno in smiselno pridobiti. Z ugotavljanjem učinkovitosti in posledično primerno pretvorbo v denarne enote, ki zna biti zahtevna, a še vedno le približna, lahko na podlagi tako pridobljenih informacij bolje načrtujemo razvoj informatike v organizaciji. S takim pristopom bi bilo možno oblikovati informacijski sistem, ki bi se lahko bolj ali manj približal idealnemu referenčnemu modelu v obliki v celoti in na ustrezen način informatizirane organizacije. Organizaciji, ki bi uspelo tak model tudi praktično izvesti, bi lahko rekli 100% informatizirana organizacija. Vendar je stopnja informatizacije, ki jo merimo z dejanskimi referenčnimi modeli, le toliko natančna, kot so natančne izhodiščne reference. Brez referenčnega modela pa trenutne stopnje informatizacije ni mogoče ocenjevati.

Če bi se lotili oblikovanja referenčnega modela na osnovi zgoraj predstavljene metode posrednega merjenja koristi s pomočjo vpliva projektov na učinkovitost, bi to lahko izvedli v nekaj korakih, ki bi jih ponavljali za posamezen projekt, da bi dosegli cilj popolne informatizacije. Najprej bi ugotovili prispevek projekta k večji učinkovitosti in kvaliteti poslovnih procesov s tem, da bi ovrednotili spremembe količin in kakovosti ter jih izrazili s časovnim prihrankom. Nato bi ugotovili korist, ki jo je ta prihranek časa prinesel, kar se vidi na spodnji Sliki 7. V zadnjem koraku pa bi lahko s primerjavo koristi in stroškov projekta izločili neekonomične projekte.

Slika 7: Povezava med učinkovitostjo in koristjo

Vir: M. Cesar et al., Študija vpliva informatizacije na učinkovitost pravosodnega sistema: ciljni raziskovalni program "Konkurenčnost Slovenije 2006-2013", Prva faza, Pregled trenutnega stanja informatizacije pravosodja po posameznih projektih iz akcijskega načrta e-pravosodje, 2011, str. 18.

Za opisane korake bi izvajali iteracije za različne projekte, dokler ne bi dosegli stopnje popolne informatizacije. Na podlagi tega bi lahko oblikovali prioriteten seznam projektov od tistih z večjim razmerjem med koristmi in stroški do tistih z nižjim. Tako bi nastal referenčni model, ki bi ga lahko uporabljali za oceno prispevka posameznega projekta k informatizaciji in za določanje prioritete izvedbe obravnavanega projekta.

3.1.2 Stopnja informatizacije

V dokumentu Analiza procesov, zakonodaje in informacijske opremljenosti pravosodnih organov RS ter priprava predloga akcijskega načrta nadaljnjega poteka projekta e-pravosodje, Glavni dokument, (IPMIT, 2008a) je predstavljen referenčni model, ki se od zgoraj opisanega idealnega modela močno razlikuje. Vpliv projektov oziroma informacijskih rešitev na stopnjo informatizacije obravnava z referenčnim modelom, ki temelji na 17 atributih oziroma kazalnikih. Vsak kazalnik predstavlja stopnjo uresničitve posamezne funkcije v določeni informacijski rešitvi. Stopnja informatizacije informacijske rešitve je izračunana kot utežena vsota ocen po posameznih kazalnikih. Stopnja informatizacije informacijske rešitve je med 0 % in 100 % glede na pomen v pravosodnem procesu. Skupna stopnja informatizacije organa je izračunana kot utežena vsota stopenj informatizacije posameznih informacijskih rešitev (Bogataj et al., 2011, str. 20)

Z uporabo predvidenih atributov se lahko izvede ocena trenutne stopnje informatizacije kot rezultat izvedbe posameznih projektov. Za ugotavljanje vpliva posameznega atributa na učinkovitost pravosodnih procesov je potrebno izmeriti tudi čas trajanja posameznih aktivnosti pravosodnih procesov, na katere projekt vpliva z vidika obravnavanega atributa. Vendar tudi ta izmerjeni čas ne koristi oceni prispevka posameznega projekta z vidika vpliva posameznega atributa, če ne razpolagamo s časi izvedbe istih procesov pred izvedbo informatizacije, saj ni možno izvesti primerjave in posledično prihranka.

Glavna pomanjkljivost uporabljenega referenčnega modela je ta, da preverja le nekatere lastnosti oziroma funkcije, ki imajo lahko bistven pomen za učinkovitost procesov glede na strateške cilje organizacije in kot take predstavljajo kritične dejavnike uspeha, vendar pa bi bila potrebna analiza, katere so pomembne za posamezen projekt. Če ena od lastnosti ni potrebna pri nekem projektu, lahko sklepamo, da ne vpliva na stopnjo informatizacije in s tem posredno ne povzroča nobenih koristi. S takim pristopom bi se lahko zgodilo, da bi bile vse funkcije v celoti izvedene, s tem bi bil zaključen tudi proces informatizacije, vendar bi lahko s kakšnim drugim modelom ugotovili, da razvoj informatike še zdaleč ni zaključen.

Enostavnost uporabljenega referenčnega modela je njegova največja prednost. Kadar se izvaja ugotavljanje učinkovitosti in koristnosti projektov, katerih izvedba je določena z zakonodajo in ni možnosti izbire izvedbe, kar je zagotovo prisotno v pravosodju, je zelo primerno, da je metoda enostavna. Z enostavnim modelom je omogočena tudi združevanje atributom v višje nivoje, odvisno od namena presečne skupine, ki naj bi jo združeni atributi predstavljali.

3.1.3 Pokritost procesov s projektom

Nobeden od procesov, ki so opisani v dokumentu Analiza procesov, zakonodaje in informacijske opremljenosti pravosodnih organov RS ter priprava predloga akcijskega načrta nadaljnjega poteka projekta e-pravosodje, Priloga 4, (IPMIT, 2008c) ni opisan tako podrobno, da bi vseboval tudi podprocese, ki so opisani v projektni dokumentaciji projekta Videokonference. Iz tega sledi, da noben od 49 procesov, ki se izvajajo v okviru sodnega sistema Republike Slovenije, s projektom Videokonference ni pokrit v celoti ali v večjem deležu. Zato bom v nadaljevanju pri posameznih procesih samo označil, kakšna je naša ocena verjetnosti, da se videokonferenčne povezave pri posameznih procesih uporabi.

Naslednja Tabela 2 prikazuje ime procesa, njegov namen, odgovornost za izvajanje procesa, rezultat izvedbe in pokritost posameznega procesa s projektom. Pokritost je izražena s stopnjo verjetnosti, da se v procesu uporabijo videokonferenčne povezave. Pri tem bom uporabili 4 nivoje verjetnosti: ni verjetno, majhna, srednja, velika.

Tabela je bila pripravljena v sklopu raziskave (Cesar et al., 2011) na podlagi zgoraj omenjene Priloge 4 (IPMIT, 2008c), nato pa sem z analizo posameznih procesov po lastnostih določil verjetnost uporabe videokonferenčnih sistemov v procesu in jih predstavil v stolpcu Vloga projekta »Vzpostavitev videokonferenčnih povezav«.

Tabela 2: Pokritost procesov s projektom Vzpostavitev videokonferenčnih povezav

Proces	Namen	Odgovornost	Rezultat izvedbe procesa	Vloga projekta »Vzpostavitev videokonferenčnih povezav«
PROCESI NA SODIŠČIH: Kazenske zadeve				
Predhodni postopek (K-preiskovalna dejanja in K-preiskava) glede kaznivih dejanj polnoletnih oseb in pravnih oseb (Kpd, Kpr).	Skozi proces se razižče obstoj in okoliščine kaznivega dejanja, da se pristojni tožilec lahko odloči o obtožnem aktu ali ustavitvi postopka.	Preiskovalni sodnik (preiskovalni oddelek) okrožnega sodišča ali sodnik posameznik (kazenski oddelek) okrajnega sodišča	Razjasnitev stanja stvari, ki rezultira odločitev pristojnega tožilca za: - obtožni akt ali - ustavitev postopka Rezultat ni dosežen, če je prekinitev postopka (zaradi ovir).	Velika, če soglaša sodnik.

nadaljevanje

Proces	Namen	Odgovornost	Rezultat izvedbe procesa	Vloga projekta »Vzpostavitev videokonferenčnih povezav«
Sojenje o kaznivih dejanjih polnoletnih oseb in pravnih oseb na 1. Stopnji (K).	Preverjanje dokazov o obstoju kaznivega dejanja in odgovornosti obdolžene osebe ter odločitev o krivdi in kazenski sankciji	Sodnik posameznik (okrajno sodišče, kazenski oddelek) ali predsednik senata (okrožno sodišče, kazenski oddelek) in senat (obravnavni senat).	Sodba (ali sklep) z odločitvijo o kaznivem dejanju, krivdi in kazenski sankciji	Velika, če soglaša sodnik.
Pripravljalni postopek in postopek sojenja zaradi kaznivih dejanj mladoletnih oseb na 1. stopnji (Kmp in Km).	Pridobivanje in preverjanje dokazov o obstoju kaznivega dejanja in odgovornosti (krivdi) obdolžene mladoletne osebe, o duševni in socialni razvitosti te osebe, o njenem življenjskem-socialnem okolju ter odločitev o kazenski sankciji (vzgojnem ukrepu ali kazni).	Okrožno sodišče, oddelek za mladoletniško sodstvo, sodnik za mladoletnike, senat za mladoletnike	Odločba (sodba ali sklep) o kaznivem dejanju ter odgovornosti mladoletnika ter odločitev o vzgojnem ukrepu ali kazni ali o ustavitvi postopka	Velika, če soglaša sodnik.
Odločanje o izrednih pravnih sredstvih v kazenskih zadevah (izredna omilitev kazni – Iok, zahteva za varstvo zakonitosti – Zvz)	Odločitev o zakonitosti pravno-močne sodbe in postopka pred pravno-močnostjo (zahteva za varstvo zakonitosti) ali o utemeljenosti izredne omilitve pravno-močne kazni zaradi posebnih novih okoliščin (zahteva za izredno omilitev kazni)	Prvostopno sodišče (predsednik senata OŽ sodišča ali sodnik posameznik OJ sodišča ali preiskovalni sodnik), Vrhovno sodišče RS / Senat Vrhovnega sodišča	Sodba ali sklep z odločitvijo o izrednem pravnem sredstvu	Majhna.
Postopek odločanja o pomilostitvi (Po)	Preverjanje podatkov in okoliščin, ki vplivajo na odločitev o prošnji za pomilostitev	Okrajno sodišče (kazenski oddelek) – sodnik posameznik Okrožno sodišče (kazenski oddelek) – predsednik senata in senat (obravnavni senat)	Mnenje o upravičenosti pomilostitve in poročilo o ugotovljenih okoliščinah	Majhna.

se nadaljuje

nadaljevanje

Proces	Namen	Odgovornost	Rezultat izvedbe procesa	Vloga projekta »Vzpostavitev videokonferenčnih povezav«
PROCESI NA SODIŠČIH: Civilne zadeve				
Odločanje o pravnih zadevah (P)	Odločanje o tožbenem zahtevku v sporih iz osebnih in družinskih razmerij, iz premoženjskih in drugih civilnopравnih razmerij fizičnih in pravnih oseb, na podlagi pisno izvedenih pravnih dejanj in na podlagi posredno izvedenih dokazov	Sodnik / senat na sodišču 1. stopnje	Sodba ali sklep	Velika, če soglaša stranka.
Odločanje o nepravdnih zadevah (N)	Obravnavanje osebnih stanj, družinskih in premoženjskih razmerij	Sodnik posameznik	Sklep	Majhna.
PROCESI NA DRŽAVNEM TOŽILSTVU				
Sodelovanje pri preiskavi na sodiščih 1. stopnje (Kt_preiskava)	Predstavitev dokazov o obstoju kaznivega dejanja in odgovornosti obdolžene osebe ter o krivdi	Okrožni državni tožilec.	Razjasnitev stanja stvari, ki rezultira v odločitvi tožilca za: obtožni akt ali ustavitev postopka.	Majhna, če se uporabi mobilna oprema.
Sodelovanje pri sojenju na 1. stopnji (Kt_sojenje)	Predstavitev dokazov o obstoju kaznivega dejanja in odgovornosti obdolžene osebe ter o krivdi.	Okrožni državni tožilec.	Sodba (ali sklep) z odločitvijo o kaznivem dejanju, krivdi in kazenski sankciji.	Majhna, če se uporabi mobilna oprema.
Sodelovanje pri pripravljalnem postopku za mladoletne osebe na sodiščih 1. stopnje (Ktm_pripravljalni postopek)	Predstavitev dokazov o obstoju kaznivega dejanja in odgovornosti obdolžene mladoletne osebe.	Okrožni državni tožilec.	Razjasnitev stanja stvari. Rezultat je odločitev pristojnega tožilca za: predlog za izrek vzgojnega ukrepa / kaznovanje mladoletnika ali ustavitev postopka.	Majhna, če se uporabi mobilna oprema.
Sodelovanje pri sojenju mladoletni osebi na 1. stopnji (Ktm_sojenje).	Predstavitev dokazov o obstoju kaznivega dejanja in odgovornosti obdolžene osebe ter o krivdi.	Okrožni državni tožilec.	Sodba (ali sklep) z odločitvijo o kaznivem dejanju, krivdi in vzgojnem ukrepu.	Majhna, če se uporabi mobilna oprema.

nadaljevanje

Proces	Namen	Odgovornost	Rezultat izvedbe procesa	Vloga projekta »Vzpostavitev videokonferenčnih povezav«
PROCESI NA DRŽAVNEM PRAVOBRANILSTVU				
Pravdne zadeve (P)	Zastopanje strank DP v pravnih postopkih pred sodišči in v predhodnem postopku po 14. členu Zakona o državnem pravobranilstvu	Državnopravobranilski funkcionar zadolžen za pravnih zadev za reševanje posameznih zadev Vodja pravnega oddelka za usklajeno delo	Zavrnitev zahtevka po predhodnem postopku; Izvensodna poravnava; Sodba ali sklep sodišča	Majhna, če se uporabi mobilna oprema.

Vir: M. Cesar et al., Študija vpliva informatizacije na učinkovitost pravosodnega sistema: ciljni raziskovalni program "Konkurenčnost Slovenije 2006-2013", Prva faza, Pregled trenutnega stanja informatizacije pravosodja po posameznih projektih iz akcijskega načrta e-pravosodje, 2011, str. 196-199.

3.2 Analiza uspešnosti informatizacije

Pri ocenjevanju uspešnosti projekta informatizacije velja osnovno načelo, da je uspešen, če je izveden v predvidenem času s predvidenimi stroški in izpolnjuje načrtovane funkcionalnosti. Kategorije čas, sredstva in funkcionalne (vsebinske) lastnosti so medsebojno povezane in vplivajo druga na drugo. To se vidi na primeru, da je lahko nek projekt zaključen v predvidenem času, porabljena sredstva so znotraj predvidenega obsega, vendar niso dosežene vse funkcionalnosti projekta. V tem primeru ne moremo šteti projekt za uspešnega. Če je takih primerov v programu, kot je e-pravosodje, več, se to lahko odraža na odmiku pri uresničevanju strategije in ima negativen vpliv na poslovne procese, zato je merjenje uspešnosti projektov zelo pomembno.

Pri obravnavi informatizacije pravosodnega sistema smo definirali naslednja sodila:

- Stroški: merjenje odstopanja med planiranimi in dejansko porabljenimi sredstvi
- Čas: merjenje odstopanja med planiranim in dejansko porabljenim časom
- Funkcionalnosti: merjenje odstopanja med planirano in dejansko funkcionalnostjo informacijskih rešitev

Merilo za uspešnosti projekta smo določili z naslednjimi vrednostmi preseganja predvidenega obsega za posamezno merilo:

- 20 % med planiranimi in dejansko porabljenimi finančnimi sredstvi,

- 20 % med planiranim in dejansko porabljenim časom,
- 5 % med planirano in dejansko funkcionalnostjo informacijskih rešitev.

Analiza odstopanja med planiranimi in dejansko porabljenimi stroški in analiza odstopanja med planiranim in dejansko porabljenim časom je bila opravljena na podlagi projektne dokumentacije (aneksi k pogodbam, prevzemni zapisniki itd.) in ostalih potrebnih podatkov, ki so bili dosegljivi s strani Ministrstva za pravosodje, Vrhovnega sodišča in Ustavnega sodišča.

Primerjavo med planirano in dejansko funkcionalnostjo je možno izvesti na različne načine. V okviru naše raziskave je bila sprejeta odločitev, da bomo upoštevali samo tiste funkcionalnosti, ki jih merijo kazalniki stopnje informatizacije.

Analiza odstopanja med planirano in dejansko funkcionalnostjo informacijskih rešitev je bila opravljena z uporabo modela, ki je bil razvit v okviru Analize procesov, zakonodaje in informacijske opremljenosti pravosodnih organov RS ter pripravi predloga akcijskega načrta nadaljnjega poteka projekta e-pravosodje (IPMIT, 2008a). Model sestoji iz kazalnikov stopnje informatizacije, ki so navedeni v nadaljevanju. V oklepaju je vrednost uteži, ki jo ima posamezen kazalnik glede na vse kazalnike skupaj. Ti kazalniki so:

- KI1: Evidentiranje zadeve (3 %). Pojasnjuje, ali je mogoče zadevo z vsemi potrebnimi podatki evidentirati v informacijski rešitvi. Gre za evidentiranje vseh podatkov, ki jih je treba voditi o zadevi v skladu z zakonodajo, za potrebe iskanja zadev in za potrebe izdelave poizvedb in sodne statistike.
- KI2: Popis spisa (3 %). Informacijska rešitev podpira evidentiranje vseh dokumentov ter izdelavo in možnost vpogleda v popis spisa, kjer je za vsak dokument navedena zaporedna številka ter listovne številke. V okviru informacijske rešitve mora biti omogočeno iskanje po popisu spisa.
- KI3: Procesna dejanja (5 %). Informacijska rešitev podpira evidentiranje procesnih dejanj. Vsako procesno dejanje ima lahko svoj nabor podatkov, je povezano z vhodnim in izhodnim dejanjem ter predstavlja delitev naloge med nosilci nalog na zadevi.
- KI4: Koledar, opomnik (5 %). Informacijska rešitev omogoča nastavitve koledarja na zadevi, dokumentu. Informacijska rešitev samodejno opozarja in obvešča nosilce nalog na zadevi o nastavljenih koledarjih.
- KI5: Izdelava pisanj (5 %). Informacijska rešitev podpira izdelavo pisanj (notranji ali izhodni dokumenti), ki temeljijo na predlogah, ki so običajno enotne na celem

organu. Predloga se na predvidenih mestih samodejno napolni s podatki, ki so evidentirani pri zadevi.

- KI6: Napredna izdelava pisanj (5 %). Informacijska rešitev podpira izdelavo pisanj, kjer uporabnik lahko izbira med možnostmi pri nastajanju pisanja. Uporabniku so ponujena samo tista pisanja, ki ustrezajo določenemu procesnemu dejanju.
- KI7: Samodejna zaznava procesnih položajev (5 %). Informacijska rešitev samodejno obvešča o določenih situacijah na zadevi, npr.: rok, podaljšanje pripora, združitve dveh zadev itd.
- KI8: Samodejna izdelava statistike (7 %). Informacijska rešitev omogoča pripravo statistik in določenih ad-hoc poizvedb na podlagi podatkov o zadevi, procesnih dejanjih in dokumentov.
- KI9: Shema pravic (5 %). Informacijska rešitev omogoča definiranje različnih shem pravic uporabe posameznih delov elektronskega spisa za različne udeležence.
- KI10: Elektronsko vlaganje (10 %). Informacijska rešitev omogoča elektronsko vlaganje dokumentov na organ. Informacijska rešitev ima možnost prejemanja podatkov v strukturirani obliki.
- KI11: Skeniranje papirnih dokumentov (5 %). V zvezi z zadevo na organu se skenirajo vhodni dokumenti, ki pridejo na organ od zunaj, kar omogoča elektronski dostop do takšnih dokumentov.
- KI12: Elektronski spis (10 %). Informacijska rešitev v celoti vključuje elektronski spis, kjer je možno dostopati do vseh dokumentov v spisu v elektronski obliki. Zahteva je, da so vsi vhodni dokumenti skenirani, če so prišli na organ v papirni obliki oziroma dostopni v elektronski obliki, v kateri so prišli na organ. Zahteva je, da so vsi dokumenti, ki so generirani v sistemu, dostopni v originalni obliki in v obliki, v kateri so bili kot izhodni dokumenti poslani iz organa.
- KI13: Elektronsko vročanje dokumentov (5 %). Informacijska rešitev omogoča elektronsko vročanje dokumentov v skladu z zakonodajo na področju elektronskega poslovanja in procesno zakonodajo v sodnih postopkih. Informacijska rešitev ima možnost pošiljanja podatkov v strukturirani obliki.
- KI14: Elektronski vpogled v spis (9 %). Informacijska rešitev omogoča elektronski vpogled v stanje zadeve in v spis za zunanje uporabnike, ki imajo za to ustrezne pravice. Gre za vpogled, ki ni realiziran kot javni dostop preko interneta. Možnost zajema elektronsko predajo spisa drugemu organu.
- KI15: Elektronska povezava z zunanjimi evidencami (8 %). Informacijska rešitev podpira neposredne elektronske povezave z zunanjimi evidencami, npr. s Centralnim registrom prebivalstva z namenom preverjanja ali pridobitve podatkov iz zunanje evidence. Informacijska rešitev ima možnost prejemanja in pošiljanja podatkov v strukturirani obliki.

- KI16: Elektronsko plačevanje (4 %). V zvezi z opravili na zadevi je zunanjim udeležencem omogočeno plačevanje s sodobnimi plačilnimi sredstvi. Vzpostavljena je povezava do servisa e-Plačila, ki je bil vzpostavljen za potrebe elektronskih storitev na eUpravi, ali kako drugače omogočeno e-plačevanje.
- KI17: Elektronski arhiv (6 %). Informacijska rešitev vključuje ali je povezana z elektronsko hrambo gradiva. Elektronska hramba gradiva je certificirana v skladu z zakonodajo. Elektronska hramba gradiva v celoti nadomešča klasičen arhiv oziroma je klasičen arhiv v postopku nadomeščanja.

Pri vsakem izmed obravnavanih projektov smo upoštevali kazalnike, ki so zanj relevantni in so prikazani v Tabeli 3. Uteži smo v ta namen ustrezno prilagodili tako, da skupaj vedno tvorijo 100 %. Vse potrebne informacije smo pridobili iz projektne dokumentacije ter od Ministrstva za pravosodje, Vrhovnega sodišča in Ustavnega sodišča.

Tabela 3: Kazalniki po posameznih projektih

PROJEKT	Kazalnik
Prenova aplikacije za izračun zamudnih obresti – IZO prenova	KI6
Digitalizacija dokumentov v rešenih zadevah iz pristojnosti Ustavnega sodišča od osamosvojitve dalje	KI9, KI11, KI12, KI14, KI17
Prenova in izgradnja informacijskega in dokumentarnega sistema Ustavnega sodišča	KI1-KI15, KI17
Digitalizacija mednarodnih pogodb	KI2, KI9, KI11, KI12, KI14
Nakup strojne in systemske programske opreme za projekte MP	KI1-KI11, KI13-KI17
Avdio snemanje narokov	KI9, KI12, KI14, KI17
Izgradnja skladišča podatkov – PSP II	KI8
E-Obveznosti	KI9, KI11, KI12, KI14, KI17
Informacijski sistem za statistično spremljanje podatkov o delovanju pravosodnih organov	KI5, KI6, KI8, KI9, KI10, KI14, KI17
Videokonferenčni sistem za izvajanje zaslišanj na daljavo	KI9

Vir: J. Bogataj et al., Študija vpliva informatizacije na učinkovitost pravosodnega sistema: ciljni raziskovalni program "Konkurenčnost Slovenije 2006-2013", Druga faza, Realizacija informatizacije pravosodja po posameznih projektih iz akcijskega načrta e-pravosodje, 2011, str. 16.

Kot je razvidno iz Tabele 3, je bil projekt videokonferenčnih povezav glede funkcionalnosti informacijske rešitve povezan s kazalnikom KI9 – Shema pravic. Vrednotenje učinka in uspešnosti izvedbe tega projekta je prikazano v nadaljevanju.

3.2.1 Funkcije projekta

Videokonferenčni sistem za izvajanje zaslišanj na daljavo prinaša v pravosodni sistem s pomočjo sodobne informacijske tehnologije časovni in materialni prihranek pri izvedbi sodnih postopkov. S tem je omogočeno tudi spremljanje obravnav v postopkih na različnih lokacijah, kar velja za območje Slovenije in tudi za tujino oziroma čezmejne postopke.

Zunanji udeleženci sodnih postopkov kot so odvetniki, sodni sodelavci (izvedenci, cenilci, tolmači) in pravne osebe ter državljani imajo s pomočjo videokonferenčnih povezav naslednje koristi:

- nižji stroški prevoza,
- lažje usklajevanje v primerih potrebe po udeležbah na več razpravah v kratkem času,
- privarčevani čas zaradi bližine dvorane v bližnjem kraju, kjer se lahko stranke udeležijo razprav za razliko od prejšnje prisotnosti vseh udeležencev na enem mestu obravnave

Notranji udeleženci sodnih postopkov oziroma zaposleni na sodiščih so z namestitvijo videokonferenčnega sistema pridobili na naslednjih področjih dela:

- povečanje učinkovitosti poslovanja,
- lažji razpis terminov razprav zaradi večje dosegljivosti strank v postopku,
- zmanjšanje sodnih zaostankov

Videokonferenčni sistemi so komunikacijski sistemi, ki podpirajo prenos slike, zvoka in podatkov preko mreže ali telefonske povezave ter s tem omogočajo uporabnikom sočasno medsebojno komuniciranje z dveh ali več oddaljenih lokacij. Projekt Videokonference omogoča prenos zvoka in slike med sodiščem in oddaljeno lokacijo. Hkrati videokonferenčni sistem zagotavlja tudi:

- čezmerne kapacitete – mreža je opremljena s sistemom, ki zagotavlja, da na izvedbo videokonference ne vplivajo morebitni izpadi strojne ali programske opreme.
- varnost – več šifrirnih možnosti in fleksibilne nastavitve varnosti so na voljo strankam, ki zahtevajo varen dostop in izmenjavo podatkov.
- sinhronizacijo enega-na-več prenosov zvoka in slike.

- nadgradljivo arhitekturo, ki podpira na stotine zaslišanj, predstavitev in dogodkov.

V okviru projekta je bil vzpostavljen videokonferenčni sistem v prostorih na okrožnih sodiščih (10-krat enostavna izvedba in enkrat izvedba v veliki dvorani za javnost).

Poleg tega pa je bila vzpostavljena tudi povezava z drugim gradnikom informacijskega sistema sodišč, sistemom snemalne tehnike narokov.

Videokonferenčni sistem deluje kot zaključena celota vseh funkcionalnosti ter na način, da bistveno ne posega v ustaljen način dela sodišč in drugih udeležencev, ki sodelujejo v videokonferenci. Sistem videokonferenčnih povezav med lokacijami izpolnjuje naslednje splošne funkcionalnosti:

- **Povezljivost z drugimi videokonferenčnimi sistemi**

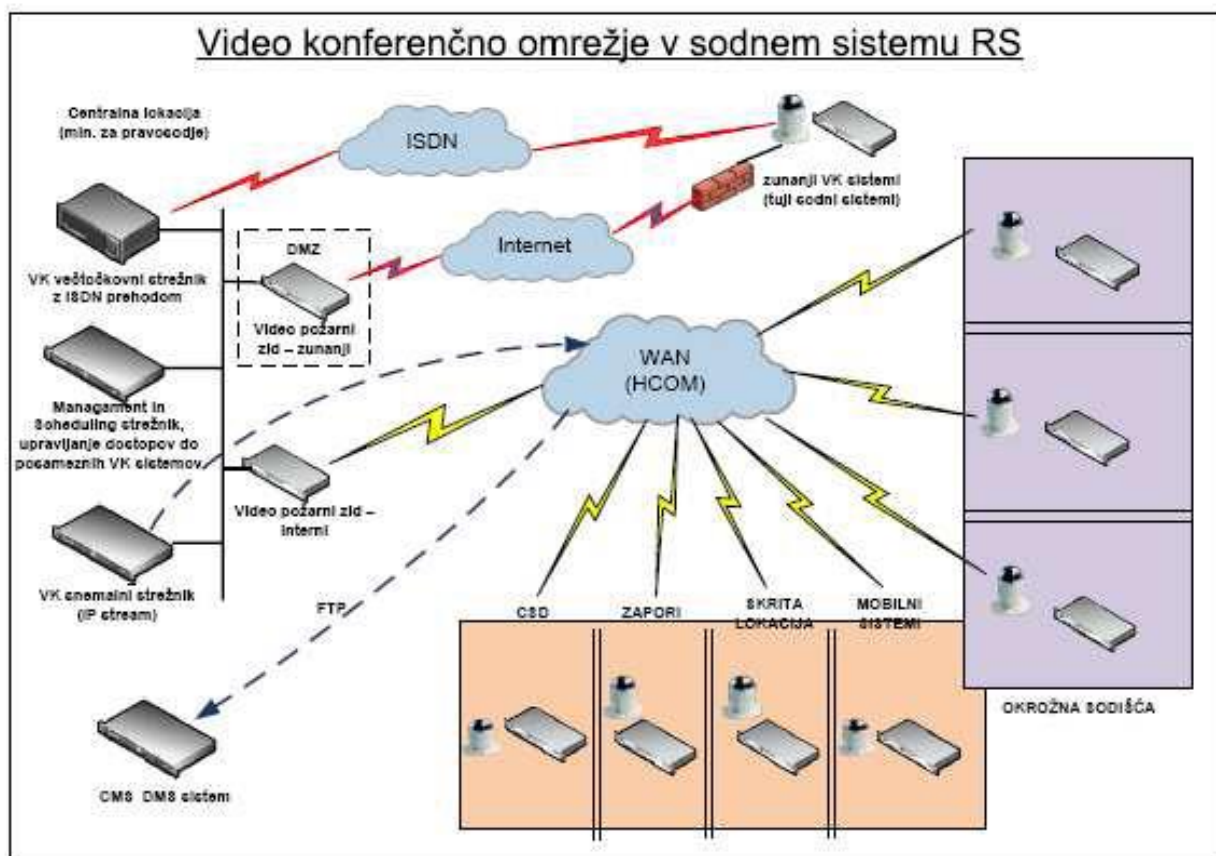
Sistem v čim večji meri izpolnjuje določene mednarodno uveljavljene tehnične standarde, ki so uveljavljeni na področju vzpostavitve videokonferenčnih povezav in so navedeni v Priročniku o uporabi videokonferenc v čezmejnih sodnih postopkih. Predstavljena shema na Sliki 8 ponazarja videokonferenčno omrežje. Komponente, ki so prikazane na shemi, so v posameznih primerih lahko sestavljene drugače, v kolikor zagotavljajo enake funkcionalnosti sistema.

Povezovanje znotraj sistema in z zunanjimi videokonferenčnimi sistemi se izvaja preko ISDN in IP povezav. Preko centralnega sistema za izvajanje videokonferenc je omogočeno povezovanje videokonferenčnih povezav, ki se prenašajo preko IP in ISDN linij.

Sistem za izvajanje videokonferenc, ki so nameščene na sodiščih, je izgrajen v DMZ coni, ki je znotraj HKOM omrežja. Videokonferenčni sistemi, ki so nameščeni na Centrih za socialno delo, so prav tako nameščeni znotraj HKOM omrežja. Videokonferenčni sistem v Zavodu za izvajanje kazni zapora je nameščen znotraj HKOM omrežja. Videokonferenčni sistem na skriti lokaciji ni znotraj HKOM omrežja, hkrati pa se lahko zgodi, da se bodo morale vzpostaviti videokonferenčne opreme z mobilno opremo izven HKOM omrežja. Zato je poskrbljeno, da je sistem za izvajanje videokonferenc možno povezati z videokonferenčnimi sistemi, ki se nahajajo izven omrežja HKOM oziroma izven istega VLAN omrežja ali v tujini.

Videokonferenčne povezave morajo omogočati prenos najmanj dveh različnih signalov in njun istočasni prikaz na enem zaslonu.

Slika 8: Prikaz videokonferenčnih povezav v pravosodju

Vir: M. Cesar et al., Študija vpliva informatizacije na učinkovitost pravosodnega sistema: ciljni raziskovalni program "Konkurenčnost Slovenije 2006-2013", Prva faza, Pregled trenutnega stanja informatizacije pravosodja po posameznih projektih iz akcijskega načrta e-pravosodje, 2011, str. 190.

- **Enostavnost uporabe**

Upravljanje je v največji možni meri poenostavljeno in omogoča uporabnikom po usposabljanju samostojno uporabo videokonferenčne opreme in sistema s čim manj potrebne dodatne pomoči osebja za tehnično podporo. Enostavnost uporabe je vidna tudi pri povezovanju z drugimi lokacijami preko videokonferenčnega imenika ali priklicem različnih prednastavljenih kombinacij nastavitve sistema na posameznih lokacijah (glede na vrsto postopka, število udeležencev, postavitev opreme, ipd.).

- **Večtočkovna povezava**

Centralni sistem za izvajanje videokonferenc zagotavlja hkratno povezavo več videokonferenčnih sistemov, kar pomeni povezovanje najmanj štirih lokacij, ne glede ali se signali prenašajo po IP ali ISDN povezavah. Za ta namen je na voljo večtočkovni strežnik

(MCU). Večtočkovni strežnik pri resoluciji 720p/60fps ter pri resoluciji 1080p/30fps omogoča do 10 HD povezav.

- **Varnost povezave**

Sistem omogoča varno (kriptirano) povezavo oziroma varen prenos podatkov (AES).

- **Izmenjava gradiva**

Sistem omogoča varno izmenjavo datotek, dokumentov in slik ter njihov prikaz med več lokacijami hkrati. Sistem ima dokumentno kamero, ki omogoča prikazovanje dokumentov in zajema podatke v visoki resoluciji (full HD 1080p).

- **Zagotavljanje kakovostnega prenosa podatkov**

Sistem podpira mehanizme za zagotavljanje kakovostnega prenosa podatkov v omrežju (QoS - Quality of Service).

- **Priklop dodatne avdio-video opreme**

V primeru potrebe po dodatni avdio-video opremi sistem omogoča enostaven priklop dodatne opreme, kot so na primer dodatne kamere, ekrani, table, idr., prav tako je možno priklopiti oziroma uporabiti dodatno opremo različnih proizvajalcev.

- **Shranjevanje posnetkov videokonferenčne povezave**

Sistem omogoča shranjevanje zvočno slikovnih posnetkov videokonferenčnih povezav v vsaj enem od standardnih avdio-video formatov oziroma se lahko pretvorijo v standardni avdio-video format. Sistem zajema snemalno napravo na centralni lokaciji, ki ima zmogljivost hkratnega snemanja do 5 povezav z zajemom HD videa v načinu 720p in 1080p. Hramba podatkov je zagotovljena z diskovnim poljem velikosti 2TB.

- **Slika**

Udeleženci videokonference na sliki (svoji ali skupni, kar pomeni en zaslon) razločno vidijo osebo, ki je na drugi strani videokonferenčne povezave, ter celoten prostor, tako da se lahko prepričajo, da so v prostoru vse osebe, ki morajo sodelovati v postopku oziroma

da oseba na oddaljeni lokaciji ni pod morebitnimi nedovoljenimi pritiski. Sistem omogoča prikaz slike v full HD (1920x1080) resoluciji ter zajema sliko v HD (720p) resoluciji. Postavitev opreme omogoča vzpostavitev "očesnega stika" med osebama, ki komunicirata preko videokonferenčnega sistema.

Možne so predhodne nastavitve kamere za zajem slike govorca ter preklon na ročno upravljanje s kamero glede na premikanje oz. približevanje slike govorca. Upravljanje kamere se lahko izvaja v smeri levo-desno, gor-dol ter približevanje in oddaljevanje kadra. Omogočeno je tudi krmiljenje kamere iz oddaljene lokacije, s katero je vzpostavljena videokonferenčna povezava (npr. na sodišču krmilimo kamero, ki prikazuje prostor v zaporu, v katerem se nahaja zaslišana oseba). Zorni kot kamer, ki prikazujejo posamezno osebo, s primerno širokim kotom skrbi, da so obraz, ramena in zgornji del telesa udeleženca jasno vidni. Kamere omogočajo zajem slike ob manjših premikih udeleženca (mahanje z rokami, pogledi v različne smeri in vrtenje okrog svoje osi).

- **Zvok**

Predvajanje govora je med izvedbo videokonferenčne povezave razumljivo brez izgube besed pri prenosu. Z zagotavljanjem kakovosti govora so izpolnjene zahteve glede sinhronizacije ustnic (lip synchronicity) (zamik, krajši od 0,15 sekunde). Sistem omogoča odpravo odmevov, hrupa v ozadju in povratnega zvoka.

- **Popačenje slike in/ali zvoka**

Sistem ima možnost popačenja slike in zvoka za primere zaščite skritih prič.

Popačenje zvoka: popačitev zvoka je izvedena na skriti lokaciji Policije, od koder potuje popačen zvok. V ta namen je zagotovljen popačevalec zvoka EVENTIDE H8000FW dual DSP harmonizer, ki ob okvari popačitve ne prepušča zvoka v zvočnike.

Popačitev slike: za primere zaslišanja skrite priče na skriti lokaciji Policije sistem omogoča popačenje slike s popačevalcem, ki ima možnost nastavitve različnih efektov popačitve ter mehanski popačevalec v obliki zamegljenega stekla velikosti 70cmx80cm, skozi katero je moč opaziti obrise osebe in predmetov ki se nahajajo za zamegljenim steklom, ne pa tudi razločiti in prepoznati osebe.

- **Centralno upravljanje videokonferenčnega sistema**

Sistem za upravljanje je centralizirano voden preko WEB vmesnika in omogoča dostop do konsolidiranih informacij za celoten videokonferenčni sistem. Sistem za upravljanje zajema:

- diagnosticiranje in monitoring sistem, ki omogoča odkrivanje napak in tako njihovo lažjo odpravo,
- možnost priprave videokonferenčnega imenika za enostavno povezovanje z drugimi videokonferenčnimi sistemi,
- možnost upravljanja dostopov (avtorizacij) do sistema,
- upravljanje s prostori (dvoranami) v smislu rezervacije uporabe posameznih videokonferenčnih sistemov na daljavo in pregled zasedenosti posameznih sistemov,
- shranjevanja in priklic različnih prednastavljenih kombinacij nastavitvev sistema za posamezno lokacijo (glede na vrsto postopka, število udeležencev, postavitev opreme ipd.),
- poročanje in statistično obdelavo uporabe in delovanja videokonferenčnega sistema. Sistem omogoča tudi možnost, da se podatki in poročila lahko prenesejo na zunanje medije za shranjevanje podatkov.
- možnost integracije z ostalimi poslovnimi aplikacijami.

Na centralni lokaciji poleg MCU strežnika se nahaja tudi centralni snemalni strežnik, ki zagotavlja hkratno centralno snemanje videokonferenčne povezave na samem strežniku.

- **Posebne funkcionalnosti videokonferenčnega sistema**

Zaradi specifičnih lastnosti in potreb po nemotenem izvajanju procesnih dejanj posameznih lokacij so bile upoštevane naslednje funkcionalnosti:

- **Sodišča (razpravne dvorane):** videokonferenčna oprema v razpravnih dvoranah je povezana z obstoječim sistemom ozvočenja v razpravni dvorani. Obstoječ sistem ozvočenja zagotavlja opremo za zajem in reprodukcijo zvoka (mikrofoni, zvočniki), saj se bodo naroki v razpravnih dvoranah preko obstoječega sistema za ozvočenje tudi zvočno snemali.
- **Centri za socialno delo:** videokonferenčna oprema na Centrih za socialno delo je postavljena na način, da ne moti dela in ni vpadljiva, zato je nameščena tako, da je otrok ne opazi, da ne izgubi svojih funkcionalnosti, predvsem pa ohranja isto kvaliteto zajete slike, dovoljena je minimalna izguba kvalitete slike največ do 10%.

Poleg tega omogoča upravljanje iz drugega prostora na isti lokaciji CSD. V prostoru je nameščen tudi mikrofonski sistem, ki omogoča zajem vseh zvokov (ambientalni), saj lahko žrtev kaznivega dejanja zelo tiho govori.

- **Mobilna oprema:** poleg splošnih funkcionalnosti mobilna oprema omogoča prikaz celotnega prostora na mobilni lokaciji in osebe, ki je na mobilni lokaciji zaslišana. Obenem zaslišana oseba na mobilni lokaciji na sliki oziroma slikah vidi osebo, ki jo zaslišuje in celoten prostor dogajanja (sodno dvorano).

3.2.2 Analiza funkcionalne ustreznosti projekta

Eno od sodil uspešnosti projekta videokonferenčnih povezav je bila funkcionalna ustreznost informacijske rešitve glede na kazalnike, ki so bili oblikovani na podlagi izhodišč v dokumentu Analize procesov, zakonodaje in informacijske opremljenosti pravosodnih organov RS ter pripravi predloga akcijskega načrta nadaljnjega poteka projekta e-pravosodje (IPMIT, 2008). V spodnji Tabeli 4 so predstavljeni vsi kazalniki za oceno stopnje informatizacije pravosodja, iz česar je razviden le delni vpliv videokonferenčnih sistemov na celotni pravosodni sistem.

Tabela 4: Vrednosti kazalnikov za Videokonference

Kazalnik	I	P	R	U
Evidentiranje zadeve	X	X	X	3
Popis spisa	X	X	X	3
Procesna dejanja	X	X	X	5
Koledar, opomnik	X	X	X	5
Izdelava pisanj	X	X	X	5
Napredna izdelava pisanj	X	X	X	5
Samodejna zaznava procesnih položajev	X	X	X	5
Samodejna izdelava statistik	X	X	X	7
Shema pravic	0	1	1	5
Elektronsko vlaganje (pravosodni organi, udeleženci)	X	X	X	10
Skeniranje papirnih dokumentov	X	X	X	5
Elektronski spis	X	X	X	10

se nadaljuje

nadaljevanje

Kazalnik	I	P	R	U
Elektronsko vročanje dokumentov	X	X	X	5
Elektronski vpogled v spis za pravosodne organe in udeležence	X	X	X	9
Elektronska povezava z zunanjimi evidencami	X	X	X	8
Elektronsko plačevanje	X	X	X	4
Elektronski arhiv	X	X	X	6

I – izhodiščna vrednost (Stopnja informatizacije pred izvedbo projekta)

P – planirana vrednost (Predvidena stopnja informatizacije po izvedbi projekta)

R – Izhodiščna vrednost (Realizirana stopnja informatizacije po izvedbi projekta)

U – utež v odstotkih

X – kazalec funkcionalnosti ni smiselno in se v izračunu ne upošteva

Glede na vrednosti kazalnikov v Tabeli 4 je stopnja informatizacije informacijske rešitve videokonferenčnih sistemov enaka 100 %, izhodiščna vrednost pa je bila 0 %. Izračun je napravljen na osnovi enega od 17-ih kazalnikov funkcionalnosti potrebnih za videokonference. Ostalih 16 funkcionalnosti za projekt videokonferenčnih sistemov ni potrebnih.

3.2.3 Analiza finančne uspešnosti izvedbe projekta

Projekt Videokonferenčni sistem za izvajanje zaslišanj na daljavo je bil opravljen s postopkom javnega naročila JN7644/2009. Javno naročilo se je izvedlo v okviru operacije e-pravosodje. Javno naročilo Najem sistema za izvajanje videokonferenc v sodnih postopkih je sofinancirala Evropska Unija v višini 85% vrednosti projekta, in sicer iz Evropskega socialnega sklada.

Planirana finančna sredstva za uvedbo videokonferenčnih sistemov v sklopu projekta e-pravosodje so bila v višini 800.00,00 EUR. Dejansko porabljena finančna sredstva so 879.084,04 EUR, kar je 109,89 % planiranih sredstev, to je za 9,89 % več, kot je bilo načrtovano.

Z vidika odstopanja porabljenih finančnih sredstev od planiranih je bil projekt uspešen, saj so porabljena sredstva za manj kot 20% presešla obseg finančnih sredstev, kot je bilo planirano.

3.2.4 Analiza časovne učinkovitosti izvedbe projekta

Planiran čas trajanja za uvedbo videokonferenčnih sistemov v sklopu projekta e-pravosodje je bil 1 mesec in 11 dni. Dejanski čas trajanja projekta pa je bil 1 mesec in 10 dni, kar je 97,6 % planiranega časa.

Z vidika odstopanja planiranega in dejanskega časa trajanja projekta je bil projekt uspešen, saj je bilo dejansko porabljenega 2,4% manj časa, kot je bilo načrtovano.

3.3 Primerjava skladnosti informatizacije s Strategijo informatizacije slovenskega pravosodnega sistema 2008-2013

Skladnost informatizacije s Strategijo informatizacije slovenskega pravosodnega sistema 2008-2013 lahko pri vsakem od projektov ovrednotimo le z analizo doseganja relevantnih ciljev, ki so zapisani v nacionalni strategiji. Strategija deli cilje na:

- temeljne dolgoročne cilje in
- cilje in kazalnike po ključnih področjih.

Temeljni dolgoročni cilji Republike Slovenije na področju pravosodja so (MP, 2008, str.5):

- zagotovitev pravice do sojenja v razumnem roku in vzpostavitev večjega zaupanja v pravosodni sistem,
- širitev dostopa do pravnega (sodnega) varstva ter
- večja pravna varnost (zanesljivost in predvidljivost), ki temelji na zakonitosti in nepristranskosti.

Usklajenost ciljev projekta s cilji strategije oziroma doseganje ciljev strategije poteka na dva načina. Prvi način je vrednotenje doseganja ciljev (z ocenami 0, 0.5, 1), drugi pa je vrednotenje ciljev s pomočjo kazalnikov. Cilji in kazalniki so razdeljeni na štiri ključna področja:

Področje sodelovanja

CILJI:

- C1: Ustanovi se redna koordinacija odgovornih oseb za informacijsko tehnologijo, ki jo sestavljajo vsi nosilci s področja pravosodja. Sestanki bi bili vsaj vsaka dva

meseca, da bi izmenjali izkušnje, razpravljali o težavah ter se medsebojno obveščali in dogovarjali o tekočih skupnih projektih.

- C2: Potrebno se je dogovoriti za izmenjavo podatkov in dokumentov, ki bodo vsem subjektom pravosodnega sistema omogočili hitro, varno in zanesljivo izmenjavo podatkov, opravljanje elektronskih storitev ter enotno (standardizirano) in pregledno obveščanje in povezljivost s primerljivimi sistemi v EU.
- C3: Potrebno se je lotiti vzpostavljanja varnostnih in tehnoloških standardov za varno komunikacijo, upravljanje in hrambo podatkov v pravosodju.

KAZALNIKA:

- K1: Število formaliziranih oblik sodelovanja med nosilci (število sklenjenih sporazumov, število določenih delovnih skupin itn.).
- K2: Število začetih projektov z dvema ali več nosilci.

Področje infrastrukture

CILJI:

- C4: Določiti je potrebno skupne minimalne standarde za informacijsko tehnologijo in komunikacijsko opremo vseh nosilcev pravosodja, kadar je to mogoče in smiselno. Na ta način bomo v pravosodju dosegli primerljivo stopnjo opremljenosti z informacijsko tehnologijo. Pri tem je treba podpreti vsako prizadevanje nosilcev za doseganje sinergijskih učinkov pri poenotenju opremljenosti z informacijsko tehnologijo.
- C5: Delovna mesta v pravosodju je potrebno opremiti s primernimi računalniškimi napravami in komunikacijsko opremo glede na sprejete minimalne standarde, v kolikor to do sedaj še ni izvedeno, in zagotoviti ustrezno usposabljanje.
- C6: Še posebej je treba spodbujati razvoj takih infrastrukturnih rešitev, ki zagotavljajo storitve za čim širši krog udeležencev iz pravosodja, predvsem pa razvoj modularnih rešitev, uporabnih za vse (npr. podpisovanje, vložiče, plačila, skupno omrežje, arhiv).
- C7: Zagotoviti je potrebno izpopolnitev osnovne informacijske strukture v pravosodju, da bo omogočala varno in pregledno izmenjavo informacij med državljanji in pravosodnimi ustanovami.
- C8: Potrebno je omogočiti povezljivost informacijskih sistemov v pravosodju na nacionalni ravni.

KAZALNIK:

- K3: Sestavljen seznam minimalnih standardov za računalniške naprave in komunikacijsko opremo.

Področje razvoja rešitev

CILJI:

- C9: Informacijsko je treba podpreti temeljne poslovne procese pri vseh nosilcih (elektronski vpisniki, spisi, registri itd.).
- C10: Pri načrtovanju in razvoju informacijskih rešitev v pravosodju je treba upoštevati uporabnost rešitev za druge udeležence v pravosodju in dati prednost modularni zasnovi rešitev z jasno opredeljenimi standardnimi vmesniki, ki omogočajo povezavo s čim širšim naborom informacijskih sistemov.
- C11: V primerih, ko je to smiselno, je potrebno udeležencem omogočiti vložitev vloge v elektronski obliki in spremljati potek postopka v elektronski obliki.
- C12: Potrebno je vzpostaviti in redno posodabljeni seznam projektov posameznih nosilcev in skupnih projektov več udeležencev ter hkrati upoštevati že pripravljene rešitve javnega sektorja, primerne za e-pravosodje.

KAZALNIKA:

- K4: Sestavljeni popis temeljnih poslovnih postopkov, akcijski načrti za informatizacijo in po potrebi njihova prenova.
- K5: Število informacijsko prenovljenih sistemov, vlog in pisanj, sprejetih in oddanih po njih.

Področje znanja in izobraževanja

CILJI:

- C13: Pri vsakem nosilcu je treba vzpostaviti ustrezen sistem zbiranja znanja, ki nastaja v delovnem procesu ter poskrbeti za ustrezno podporo za dostop z informacijsko tehnologijo drugim nosilcem oziroma udeležencem, kadar je smiselno.
- C14: Vsem zaposlenim je treba zagotavljati dostop do tistih informacij v elektronski obliki, ki jih potrebujejo pri svojem delu.
- C15: Spodbujati je treba inovativne rešitve uporabe informacijske tehnologije v e-pravosodju.

- C16: S kakovostnim usposabljanjem je treba zagotoviti informacijsko pismenost pri zaposlenih v pravosodju na podpornih in odločitvenih ravneh pri vseh udeležencih kakor tudi v celotnem pravnem izobraževanju.

KAZALNIK

- K6: Število udeležencev pri izvedenih usposabljanjih in izobraževanjih (podeljena potrdila).

V Tabeli 5 so prikazani cilji iz Strategije informatizacije slovenskega pravosodnega sistema 2008-2013 po posameznih projektih.

Tabela 5: prikaz ciljev po posameznih projektih

PROJEKT	CILJ
Prenova aplikacije za izračun zamudnih obresti – IZO prenova	C2, C3, C6, C7, C8, C10, C13, C14, C15
Digitalizacija dokumentov v rešenih zadevah iz pristojnosti Ustavnega sodišča od osamosvojitve dalje	C7, C13, C14
Prenova in izgradnja informacijskega in dokumentarnega sistema Ustavnega sodišča	C2, C3, C4, C5, C7, C9, C10, C14, C15, C16
Digitalizacija mednarodnih pogodb	
Nakup strojne in systemske programske opreme za projekte MP	C4, C6, C7, C8
Avdio snemanje narokov	C5, C9, C14, C15,
Izgradnja skladišča podatkov – PSP II	C6, C7, C9, C10, C13, C14
Informacijski sistem za statistično spremljanje podatkov o delovanju pravosodnih organov	C9, C13, C14
Videokonferenčni sistem za izvajanje zaslišanj na daljavo	C5, C15

Vir: Bogataj J. et al., Študija vpliva informatizacije na učinkovitost pravosodnega sistema: ciljni raziskovalni program "Konkurenčnost Slovenije 2006-2013", Druga faza, Realizacija informatizacije pravosodja po posameznih projektih iz akcijskega načrta e-pravosodje, 2011, str. 21.

Tudi pri preverjanju skladnosti dejanske informatizacije s Strategije informatizacije slovenskega pravosodnega sistema so bili analizirani tisti projekti, ki so bili zaključeni do 31.10.2011.

Cilji projekta

Projekt videokonferenčnih povezav se znotraj informatizacije pravosodja dotika dveh ključnih področij uresničevanja strategije e-pravosodje in pokriva naslednje cilje za posamezno področje:

- **INFRASTRUKTURA:**
 - Cilj C5: projekt je opremil potrebna delovna mesta v pravosodju s primernimi računalniškimi napravami in komunikacijsko opremo glede na sprejete minimalne standarde in zagotovil ustrezna usposabljanja za uporabnike.

- **ZNANJE IN IZOBRAŽEVANJE:**
 - Cilj C15: za izvedbo projekta so bile uporabljene inovativne rešitve informacijske tehnologije v e-pravosodju.

Usklajenost ciljev projekta s cilji strategije

Usklajenost ciljev projekta s cilji strategije oziroma doseganje ciljev strategije je prikazano v Tabeli 6.

Tabela 6: Doseganje ciljev strategije

Ključno področje	Številka cilja	Doseganje cilja
Infrastruktura	C5	1
Znanje in izobraževanje	C15	1

0 – cilj ni dosežen

0,5 – cilj je delno dosežen

1 – cilj je v celoti dosežen

Cilj C5 je edini relevantni cilj ključnega področja Infrastrukture obravnavanega projekta, zato je s tega vidika projekt v celoti usklajen s strategijo.

Cilj C15 je edini relevantni cilj ključnega področja Znanje in izobraževanje obravnavanega projekta, zato je s tega vidika projekt v celoti usklajen s strategijo.

V skupnem pogledu je projekt Videokonferenčni sistem za izvajanje zaslišanj na daljavo 100% skladen s strategijo.

Skladnost ciljev projekta s strategijo je možno meriti tudi z vidika specifičnih kazalnikov za posamezna ključna področja (Tabela 7).

Tabela 7: Doseganje ciljev s strani kazalnikov

Ključno področje	Številka kazalnika	Vrednost kazalnika
Infrastruktura	K3	DA
Znanje in izobraževanje	K6	307

Kazalnik doseganja ciljev strategije za ključno področje Infrastruktura je kazalnik K3: sestavljen seznam minimalnih standardov za računalniške naprave in komunikacijsko opremo. V sklopu izvedbe projekta je bil sestavljen seznam minimalnih standardov za računalniške naprave in komunikacijsko opremo. Zato je s tega vidika projekt skladen s cilji strategije.

Kazalnik doseganja ciljev strategije za ključno področje znanje in izobraževanje je kazalnik K6: število udeležencev pri izvedenih usposabljanjih in izobraževanjih (podeljena potrdila). Izvedena so bila usposabljanja in izobraževanja za 307 udeležencev, ki so dobili potrdila o izobraževanju. S tega vidika je projekt skladen s cilji strategije.

4 PRIMERJAVA UVEDBE VIDEOKONFERENČNIH SISTEMOV S PRIMERI IZ TUJINE

Primerjava stanja z dobrimi praksami iz tujine je potekala na osnovi dostopnih podatkov in zajema predstavitev dobrih praks na projektnih področjih tudi s tabelarično primerjavo zastopanosti posameznih atributov v primerih dobrih praks v primerjavi s stanjem v Sloveniji.

Analiza projektnih področij je potekala s pomočjo anketnega vprašalnika (gl. Prilogo za angleško različico, ki je bila posredovana v tujino), ki je bil poslan preko Ministrstva za pravosodje v sklopu druge faze raziskave (Bogataj et al., 2011) V analizi so obdelani vrnjeni odgovori iz Avstrije, Francije in Portugalske, od koder so države udeleženke do predvidenega roka vrnilo izpolnjene vprašalnike.

4.1 Vprašanja iz vprašalnika, ki se nanašajo na funkcije rešitve

Funkcije rešitve videokonferenčnih povezav smo predstavili s tremi vprašanji. Prvi dve sta zaprtega tipa, tretje pa odprtega. Prvi dve se nanašata na trenutno stanje, tretje pa na načrtovano. Vprašanja so:

35. Ali katera izmed informacijskih rešitev, ki jih uporabljate, podpira videokonferenčni sistem za izvajanje zaslišanj na daljavo?

Da

Ne

36. Odgovorite, v kolikšni meri videokonferenčni sistem za izvajanje zaslišanj na daljavo omogoča naslednje funkcionalnosti.

	V CELOTI	DELOMA	NE OMOGOČA
Kompatibilnost z ostalimi videokonferenčnimi sistemi.	☐	☐	☐
Hkratne povezave z večino videokonferenčnih sistemov.	☐	☐	☐
Priklop dodatne avdio-video opreme.	☐	☐	☐
Popačenje glasu in slike.	☐	☐	☐

37. V kateri smeri se predvideva nadaljnja informatizacija na področju videokonferenčnega sistema za izvajanje zaslišanj na daljavo?

4.2 Analiza odgovorov

Odgovore na vprašanje št. 35 smo dobili iz Avstrije, Finske in Portugalske. Odgovore na vprašanje št. 36 smo dobili iz Avstrije, Finske in Portugalske. Odgovor na vprašanje št. 37 pa smo dobili le iz Avstrije.

Odgovori na vprašanje št. 35 so bili vsi enaki, torej je v vseh sodelujočih državah omogočeno videokonferenčno zaslihanje na daljavo. Na vprašanje št. 36 pa se odgovori razlikujejo glede na državo in obseg podpore določenim funkcijam, zato je pregled odgovor zbran v Tabeli 31. Avstrijski odgovor na vprašanje št. 37 je bil, da imajo videokonferenčni sistem na vsakem sodišču, vključno z spletnim sistemom rezervacije in možnosti povezav s sodišči iz drugih držav. Povečanje sistema bodo izvedli glede na kvantitativni obseg uporabe le-tega.

V Tabeli 8 je prikazano stanje podprtosti posameznim funkcijam po državah, ki so sodelovale v raziskavi.

Tabela 8: Primerjava podprtosti posameznim funkcijam po državah

	V CELOTI	DELOMA	NE OMOGOČA
Kompatibilnost z ostalimi videokonferenčnimi sistemi.	F, A	P	
Simultane povezave z večino videokonferenčnih sistemov.	Po, F		A
Priklop dodatne avdio-video opreme.			Po, F, A
Voice in video changer (popačevalec glasu in slike).			Po, F, A

Po - Portugalska.

F - Finska.

A - Avstrija.

4.3 Tabelarična primerjava zastopanosti posameznih atributov

V Tabeli 9 je prikazan edini atribut oziroma kazalnik sheme pravic, ki je relevanten za projekt Videokonferenčni sistem za zaslihanje na daljavo. Navedena je izhodiščna in

planirana vrednost slovenske rešitve ter na osnovi odgovorov iz vprašalnika ocenjene vrednosti kazalnikov podobnih projektov na Portugalskem, Finskem in v Avstriji.

Glede na razpoložljive vire podatkov na podlagi odgovorov iz sodelujočih držav ne moremo sklepati, v kolikšni meri imajo omenjene države implementirano informatizacijo za kazalnik sheme pravic.

Tabela 9: Primerjava vrednosti kazalnikov za projekt Videokonferenčni sistemi za zaslišanje na daljavo s podobnimi projekti po državah

Kazalnik	I	P	Po	F	A
Shema pravic	0	1	n.p.	n.p.	n.p.

I - izhodiščna vrednost (Stopnja informatizacije pred izvedbo projekta).

P - planirana vrednost (Predvidena stopnja informatizacije po izvedbi projekta).

Po - Portugalska.

F - Finska.

A - Avstrija.

n.p. – ni podatka

4.4 Ugotovitve primerjave

Na podlagi zbranih podatkov in medsebojno primerjavo le-teh med Slovenijo in sodelujočimi državami, lahko ugotovimo, da je uvedba projekta Videokonferenčni sistem za zaslišanje na daljavo v osnovnih funkcijah podobna rešitvam drugih držav v EU. Če pa primerjamo dinamiko uvedbe in obseg projekta z ostalimi državami, lahko vidimo, da so ostale države v večini primerov za Slovenijo. Prednost Slovenije v tem pogledu lahko pripišemo kasnejši uvedbi videokonferenčnih sistemov v E-pravosodje, saj je razvoj tehnologije na tem področju v zadnjih letih precej napredoval. Iz tega razloga lahko kasnejša uvedba prinese bolj celosten obseg uvedbe informacijske tehnologije na področju videokonferenčnih sistemov, tudi na podlagi izkušenj iz drugih držav oziroma zgledov dobre prakse.

SKLEP

Skokovit razvoj informacijske in komunikacijske tehnologije je s svojimi vplivi pustil pečat na področju upravljanja poslovnih procesov v vseh organizacijah, ne glede na njihov značaj, to pomeni javne ali zasebne. Posledica tega razvoja je tudi povečana dostopnost do različnih orodij ali povezav med čezmejnimi partnerji, ki lahko na tak način prihranijo precej časa in energije, kar se vsaj posredno odraža tudi v finančnem prihranku. V tem pogledu so zasebne organizacije, predvsem zaradi strateško zasnovanih ciljev zasledovanja ekonomičnega poslovanja z namenom nadaljnega razvoja in rasti, pogosto primorane prehitevati javne organizacije. Slednje so zaradi strukturne sestave posamezne družbe oziroma države zavezane k izpolnjevanju lastnih strateških ciljev, ki niso nujno vedno ekonomični, ampak predvsem ustvarjajo okolje, da so zasebne organizacije uspešne pri svojem poslovanju.

Pravosodni sistem je eden od ključnih elementov države, ki zagotavlja okolje, v katerem so dane možnosti za razvoj poslovnih idej od nastanka do realizacije v obliki prodaje izdelka oziroma storitve. Zato so strateški cilji pravosodja še toliko bolj potrebni stalnega pregledovanja in korekcije v smislu prilagajanja razvoju tehnologije, seveda vse skupaj v okviru zakonodajnih možnosti, ki so temeljno izhodišče za zdravo poslovno okolje. Pravna izhodišča in priporočila, ki so bila pripravljena v okviru organov EU oziroma držav, ki so zavezane k izvrševanju le-teh, svetujejo državam članicam, da je potrebno razvijati zakonodajne postopke, ki zagotavljajo sojenje v razumnem roku, dostopnost sodnih postopkov za vse državljane in učinkovito delovanje pravosodja.

Eden od ciljev, ki ga je pred leti prepoznalo slovensko pravosodno ministrstvo, je tudi razvoj informacijskih rešitev, s katerimi bi povečali učinkovitost pravosodnega sistema. Znotraj Strategije informatizacije slovenskega pravosodnega sistema 2008-2013 je bil med projekti, ki so bili planirani za izvedbo, tudi projekt Videokonferenčnih povezav v pravosodnih postopkih.

Ob pričetku informatizacije poslovnih procesov je potrebno najprej izvesti oceno trenutnega stanja, tako strojne in programske opreme kot tudi procesov in njihovih medsebojnih povezav. Na osnovi teh informacij se lahko pripravi načrt implementacije IT rešitev, hkrati pa je potrebno predvideti tudi metodo ocenjevanja poteka in uspešnosti izvedbe informatizacije. Danes je na razpolago precej pristopov k izvajanju tega procesa, saj je razvoj tehnologij prinesel s sabo tudi obilico metod, ki obravnavajo načrtovanje,

izvajanje in ocenjevanje informacijskih sistemov. Nekaj izmed njih je bilo v glavnih značilnostih predstavljenih tudi v pričujočem magistrskem delu.

Uvedba videokonferenčnih povezav v pravosodju prinaša s seboj tako neposredne in posredne koristi. Naloga magistrskega dela je bila predstaviti prispevek projekta videokonferenčnih povezav v sklopu e-pravosodja, kar je bilo s pomočjo izbranih metodoloških pristopov analizirano v sklopu mojega prispevka za namen raziskave Študije vpliva informatizacije na učinkovitost pravosodnega sistema (Prva faza, str. 188-195 in Druga faza, str. 78-85 in 118-122) kot del Ciljnega raziskovalnega programa »Konkurenčnost Slovenije 2006-2013«.

Izkazalo se je, da je ocenjevanje učinkovitosti javnih organizacij, med katere sodi tudi pravosodje, v nekaterih pogledih precej zahtevno, saj ni možno ovrednotiti vse učinke informatizacije procesov v obliki neposrednih koristi oziroma prihrankov. Za ocenjevanje uspešnosti informatizacije pravosodja kot celote je bila v našem primeru uporabljena ocena med predvidenimi in porabljenimi sodili časa, finančnih sredstev in funkcionalnosti. Uspešnost v dimenzijah časa in finančnih sredstev smo določili na podlagi zbranih o podatkih s strani pravosodnih organov in jih ocenili glede na mejo 20% preseganja predvidenega obsega. Pri oceni uspešnosti funkcionalnosti izvedenih informacijskih rešitev (v nadaljevanju IR) pa je bil uporabljen referenčni model iz dokumenta Analize procesov, zakonodaje in informacijske opremljenosti pravosodnih organov RS ter pripravi predloga akcijskega načrta nadaljnjega poteka projekta e-pravosodje (IPMIT, 2008).

Referenčni model ocenjevanja informacijskih rešitev se je izkazal za pomanjkljivega v nekaterih pogledih, saj je včasih meril vrednosti v funkcionalnostih, ki jih nekateri projekti niso imeli, včasih pa bi bilo smiselno, da bi imel še kakšen kazalnik več, da bi lahko bolj natančno ocenili prispevek posameznega projekta k učinkovitosti pravosodja po informatizaciji. Na podlagi tega dejstva bi bilo smiselno v pripravi prihodnjih načrtovanj razvoja IR razmišljati o nadgraditvi obstoječih kazalnikov, ki bi prikazali bolj verodostojne podatke o vplivu IR na prihranek v obliki časa in denarja in zajeli tudi vplive na učinkovitost, ki zagotovo obstajajo, vendar niso bili zaznani v fazi priprave obstoječih kazalnikov. Hkrati bi na podlagi te nadgradnje lahko določili projekte, s katerimi bi bilo smiselno še povečati učinkovitost z majhnim vložkom v obliki časa in denarja. Predvsem pa bi se z bolj natančnimi informacijami o vplivu posameznih projektov na celoten pravosodni proces lahko pripravila boljša izhodišča za prihodnje spremembe zakonodajnih določil, saj se lahko z malimi popravki postopkov pridobi velike koristi in prihranke za vse stranke v postopku, s čimer se izpolni strateški cilj pravosodja glede sojenja v razumnem roku.

Na podlagi izkušnje z obstoječimi kazalniki bi bilo potrebno v nadaljnjih korakih informatizacije pravosodja pristopiti z neposrednim ugotavljanjem koristi posameznega projekta na izvajanja posameznih procesov oziroma celotnega pravosodnega sistema. Kot je bilo nakazano na primeru prihranka časa v čakalnih vrstah v dokumentu Študija vpliva informatizacije na učinkovitost pravosodnega sistema: ciljni raziskovalni program "Konkurenčnost Slovenije 2006-2013", Prva faza, Pregled trenutnega stanja informatizacije pravosodja po posameznih projektih iz akcijskega načrta e-pravosodje, 2011 (Cesar et al, str. 20-22), je možno na tak način bolj natančno oceniti smiselnost izvedbe nekega projekta z namenom, da se s čim manjšim vložkom čim bolj poveča učinkovitost pravosodja.

Sistem videokonferenčnih povezav v slovenskem pravosodju je z izvedbo projekta v sklopu informatizacije e-pravosodje dobil svoje mesto v procesih predvsem v primerih, ko se išče prihrank v času zaradi potovanj na zaslišanja, zaščite prič pred vplivi osumljenih in tudi zmanjšanja sodnih zaostankov. Na podlagi rezultatov, ki so bili pridobljeni tekom raziskave in magistrskega dela, je bilo ugotovljeno, da je sistem videokonferenčnih povezav praktično v celoti dosegel svoj namen in cilj, saj je bil funkcionalno izveden v celoti, časovna in finančna sredstva so bila porabljena znotraj predvidenega obsega. S tega stališča bi lahko rekli, da je bila informatizacija izvedena 100%, vendar se ob tem pojavljajo tudi pomisleki v smislu razvoja projekta z namenom večjega prispevka k učinkovitosti pravosodja kot celote.

V primeru slovenskega pravosodja se je izkazalo, da je ta sistem zaradi majhnosti Slovenije in krajših razdalj bolj namenjen procesom z čezmejnimi značilnostmi, kjer so prihranki v času lahko občutni. S primerjavo podatkov, ki so jih za potrebe raziskave (Bogataj et al., 2011) poslali iz sodelujočih držav Avstrije, Francije in Portugalske, in podatkov, ki so dosegljivi na spletu, lahko ugotovimo, da je Slovenija dokaj uspešna v primeru uvedbe videokonferenčnih povezav v pravosodju. Izkazalo se je, da je v tem primeru zaostajanje pri pripravi strategij šlo našemu pravosodju v prid, saj se je vmes tehnologija telekonferenčnih povezav razvila v videokonferenčne, tako da je Slovenija med bolj razvitimi državami na tem področju.

Na področju EU obstaja več pobud glede uporabe videokonferenčnih povezav v pravosodnih procesih. Evropska pravosodna mreža v kazenskih zadevah zagotavlja posebno storitev Atlas, ki morebitnim uporabnikom omogoča preverjanje, ali obstaja ustrezna tehnologija oziroma oprema na drugih sodiščih. Organizacija Eurojust pa že vrsto let uspešno uporablja videokonferenčne povezave pri preiskovanju številnih čezmejnih zadev.

Zavedati se je treba, da bo nadaljnji razvoj tehnologije v prvem koraku prispeval zgolj k tehničnim izboljšavam v smislu boljše kvalitete slike in govora, večje varnosti povezav. Za še večji prispevek k učinkovitosti pravosodja pa bo potrebno počakati na razvoj pametnih komunikacijskih orodij v obliki pametnih telefonov, tabličnih računalnikov, ki bi bili opremljeni s prepoznavanjem govora in direktnim prepisovanjem v zapisnike, s čimer bi se izognili tudi morebitnim človeškim napakam, ki se še vedno lahko pojavijo. Ob tem pa je potrebno upoštevati tudi dinamiko spremembe zakonodaje, ki mora tovrstno uporabo IKT tudi odobriti kot sprejemljivo.

LITERATURA IN VIRI

1. Alter, S. (1999). *Information Systems - A Management Perspective (3rd ed.)*. Reading: Addison-Wesley.
2. Atkinson, R. (1999). Project management: cost, time and quality, two best guesses and a phenomenon, its time to accept other success criteria. *International Journal of Project Management*, 17(6), 337-342.
3. Blaney, J. (1989). *Managing software development projects*. Paper presented to Project Management Seminar/Symposium, Atlanta, GA, USA, 410-417.
4. Bogataj, J., Cesar, M., Erjavec, J., Gradišar, M., Jaklič, J., Kapš, T., Kocjan, U., Korže, B., Lesjak, B., Lesjak, D., Mežnar, Š., Škrinjar, R., Šusteršič, J., Tomat, L., Turk, T., & Zajc-Kreft, K. (2011). *Študija vpliva informatizacije na učinkovitost pravosodnega sistema: ciljni raziskovalni program "Konkurenčnost Slovenije 2006-2013", Druga faza. Realizacija informatizacije pravosodja po posameznih projektih iz akcijskega načrta e-pravosodje*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta.
5. Braun, S., & Taylor, J. (2011). Videoconference and remote interpreting in legal proceedings: *International Symposium - Abstracts*. Najdeno 12. februarja 2012 na spletnem naslovu http://www.videoconference-interpreting.net/files/AVIDICUS_symposium_abstracts.pdf
6. Cesar, M., Erjavec, J., Gradišar, M., Jaklič, J., Kapš, T., Kocjan, U., Korže, B., Lesjak, B., Lesjak, D., Škrinjar, R., Tomat, L., Turk, T., & Zajc-Kreft, K. (2011). *Študija vpliva informatizacije na učinkovitost pravosodnega sistema: ciljni raziskovalni program "Konkurenčnost Slovenije 2006-2013", Prva faza. Pregled trenutnega stanja informatizacije pravosodja po posameznih projektih iz akcijskega načrta e-pravosodje*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta.
7. Cookie-Davies, T. (2002). The real success factors on projects. *International Journal of Project Management*, 20(3), 185-190.
8. Delone, W.H. & McLean, E.R. (2005). The Delone and McLean Model of Information Systems Success: A Ten-Year Update. *Journal of Management Information Systems*, 19(4), 9-30.
9. Duncan, W. (1987). Get out from under. *Computerworld*, str. 89-93.
10. E-Justice – Evropski portal e-pravosodje. (2011). Splošen opis politik (izvajanje videokonferenc). Najdeno 9. decembra 2011 na spletnem naslovu https://e-justice.europa.eu/content_general_policy_description-70-EU-sl.pdf
11. European Commission for the Efficiency of Justice - CEPEJ. (2006). European judicial systems - Edition 2006 (2004 data). Najdeno 25. februarja 2012 na spletnem naslovu [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CEPEJ\(2006\)Evaluation&Language](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CEPEJ(2006)Evaluation&Language)

=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=eff2fa&BackColorIntranet=eff2fa&BackColorLogged=c1cbe6

12. Fidler, C., & Rogerson, S. (1996). *Strategic Management Support Systems*. London: Pitman Publishing.
13. Globerson, S., & Zwikael, O. (2002). The Impact of the Project Manager on Project Management Planning Processes. *Project Management Journal*, 33(3), 58-64.
14. Groznik, A. (2009). *Management informatike - Strateško načrtovanje informatike (predavanja)*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
15. Groznik, A. & Kovačič, A. (2001). Skladnost poslovnega strateškega načrta s strateškim načrtom informatike. *Uporabna informatika*, 9(1), 5-13.
16. Groznik, A., Jaklič, J., Indihar Štemberger, M. & Kovačič, A. (2001). Strateško načrtovanje poslovne informatike v slovenskih organizacijah – mit ali resničnost. *Zbornik posvetovanje Dnevi slovenske informatike*, 223-231. Portorož: Slovensko društvo Informatika.
17. Harmon, P. (1995). BPR strategies: A monthly report for managers & developers of new business processes. *Cutter information corp*. Arlington, 1 (august 1995), 14
18. IPMIT. (2008a). *Analiza procesov, zakonodaje in informacijske opremljenosti pravosodnih organov RS ter priprava predloga akcijskega načrta nadaljnjega poteka projekta e- pravosodje, Glavni dokument*. (Interni dokument na Ministrstvu za pravosodje).
19. IPMIT. (2008b). *Analiza procesov, zakonodaje in informacijske opremljenosti pravosodnih organov RS ter priprava predloga akcijskega načrta nadaljnjega poteka projekta e- pravosodje, Priloga 1 - Popis stanja informacijskih sistemov pravosodnih organov*. (Interni dokument na Ministrstvu za pravosodje).
20. IPMIT. (2008c). *Analiza procesov, zakonodaje in informacijske opremljenosti pravosodnih organov RS ter priprava predloga akcijskega načrta nadaljnjega poteka projekta e- pravosodje, Priloga 4 – Opisi projektov e-pravosodje*. (Interni dokument na Ministrstvu za pravosodje).
21. Khong, C. M. (1998). *Reengineering in action: The quest for world class excellence*. London: Imperial college press.
22. Kovač, J. (1998). *Razsežnosti procesnega pogleda na organizacijo in poslovanje podjetja*. Kranj: Organizacija, 4, 202-213
23. Krisper, M. (2010). Predavanja za predmet Informacijski sistemi – 1.del. *Univerza v Ljubljani, Fakulteta za računalništvo in informatiko*. Najdeno 16. julija 2014 na spletnem naslovu http://www.student-info.net/sis-mapa/skupina_doc/fri/knjiznica_datoteke/782297_is_predavanja.pdf
24. Kroenke, D.M. (2005). *Database Processing: Fundamentals, Design and Implementation*. New Jersey: Pearson Prentice Hall

25. Ministrstvo za pravosodje - MP. (2005). *Operativni delovni načrt 1, Ljubljana 12. december 2005*. Najdeno 8. decembra 2011 na spletnem naslovu: http://www.mp.gov.si/fileadmin/mp.gov.si/pageuploads/2005/PDF/projekt_Lukenda.pdf
26. Ministrstvo za pravosodje - MP. (2008). *E-pravosodje Strategija informatizacije slovenskega pravosodnega sistema 2008-2013*. Najdeno 9. decembra 2011 na spletnem naslovu http://www.mpju.gov.si/fileadmin/mpju.gov.si/pageuploads/DIES/strategija_e-pravosodje_2008-2013.pdf
27. Oisen, R. P. (1971). Can project management be defined? *Project Management Quarterly*, 2(1), 12-14.
28. Pearlson, K. E., & Saunders, C. S. (2010). *Managing and using information systems: A strategic approach (4th ed.)*. John Wiley & Sons, Inc.
29. Redmill, F. (1997). *Software projects : evolutionary vs. big-bang delivery*. Wiley series in software engineering practice. Chichester:Wiley.
30. Sprague, R. H., Jr. (1980). A Framework for the Development of Decision Support Systems. *Management Information Systems Quarterly*, 4(4), 1-26.
31. Svet EU. (2009). Videokonferenca kot del evropskega e-pravosodja. Najdeno 6. marca 2012 na spletnem naslovu https://e-justice.europa.eu/attachments/vc_booklet_sl.pdf
32. Toor, S., & Ogunlana, S. O. (2010). Beyond the 'iron triangle': Stakeholder perception of key performance indicators (KPIs) for large-scale public sector development projects. *International Journal of Project Management*, 28(3). 228-236.
33. Turk, I. et al. (1987). *Pojmovnik poslovne informatike*. Ljubljana: Društvo ekonomistov, 198
34. Wesner, J.W., Hiatt, J.M., Trimble, D.C. (1994). *Winning with quality*. Reading: Addison Wesley Longman, Inc.
35. Westhuizen, D. (2005). *European Conference on IS Management Leadership and Governance, July 2005*. University of Reading: Academic Conferences Limited.
36. Zebec, A. (2011). *Strateško načrtovanje informatizacije poslovanja podjetja. Obravnava strateškega načrtovanja informatike v praksi (straškega načrta)*. Najdeno 16. avgusta 2014 na spletnem naslovu www.buyitc.si/downloadfile.aspx?fileid=791

PRILOGA

Priloga: Slovenia Request (vprašalnik v angleškem jeziku - delno)

(Opomba: prikazan je del izvirnega anketnega vprašalnika, ki se tiče področja videokonferenčnih sistemov in je bil posredovan v tujino s strani slovenskega ministrstva za pravosodje.)

Network for Legislative Cooperation
Justice of the European Union

between the Ministries of
(NLCEU)

Réseau de coopération législative des ministères de la Justice de l'Union européenne (RCLUE)

[REQUEST-ANSWER FORM / FICHE QUESTION-RÉPONSE](#)

REQUEST /QUESTION

(mail to /envoyer à : rclue@listes.justice.gouv.fr)

Date of the request / Date de la requête **7.10.2011**
Reply needed before / réponse souhaitée avant le **ASAP**
Requiring member state / État membre requérant: **Slovenia**

Requested member state / Etats membres requis: **All members of NLCEU**

Languages spoken (at least 2) / langues parlées (au moins 2) **English,
German**

Title of the request / Titre de la requête :

Comparing e-justice projects in Slovenia with good practices of judicial IT implementation abroad.

Keywords/ Mots-clefs ¹ :

E-justice, IT implementation, comparing practices, ministry of justice, notary, prosecutor.

¹Please fill at least 4 keywords, so the content of the answer will be easily identified / *Veillez ajouter au moins 4 mots-clefs, afin que le contenu des réponses soit facilement identifiable.*

Category / domaine	
☐	LEGAL SYSTEM / ORGANISATION JUDICIAIRE
☐	CIVIL LAW / DROIT CIVIL
☐	CRIMINAL LAW / DROIT PÉNAL
☐	JUSTICE OF THE MINERS / JUSTICE DES MINEURS
☐	BUSINESS LAW / DROIT DES AFFAIRES
☐	PENITENTIARY ISSUES / SYSTÈME PÉNITENTIAIRE
☐	PUBLIC LAW / DROIT PUBLIC
☐	WELFARE LAW / DROIT SOCIAL
☐	TRANSPOSITION DU DROIT EU / TRANSPOSITION OF EU LAW
☐	OTHER / AUTRE

ANSWER / REPONSE

Confidential (oui ou non) / confidentiel (yes or no):

Ministry of Justice of Republic of Slovenia has following request:

Slovenia is conducting a study on IT implementation in the judicial system and as part of this study, the state of IT implementation in the judicial system in Slovenia is compared to good practices abroad. To this end, we would like you to complete the questionnaire enclosed. The questionnaire covers the functions of computer solutions for the entire judicial system: from implementing IT at all court instances, the Ministry of Justice and the prosecutor's office to notaries and lawyers.

Thank you for your cooperation!

Answer from / Réponse de:

Answering office of the Ministry of Justice/ Service du Ministère de la Justice dont émane la réponse :

Useful links / Liens utiles:

List of attached documents / Liste des pièces jointes :

Text of the answer / Texte de la réponse

Title of the Questionnaire:
Comparing e-justice projects in Slovenia with good practices of judicial IT implementation abroad

Using MS WORD 2010 various options can be selected by clicking on the box in front or below of the answer. In older versions of MS WORD please replace the box with an X to select a correct answer.

(Opomba: v nadaljevanju je prikazan del posredovanega vprašalnika, ki se tiče sklopa videokonferenčnih povezav. Na podlagi vrnjenih odgovorov je bila narejena primerjava s stanjem v drugih državah na področju videokonferenčnih povezav, kot je predstavljena v poglavju 4.)

Videokonferenčni sistem za izvajanje zaslišanj na daljavo

35. Do any of the IT solutions applied provide support for a video-conference system for conducting remote interrogation?

- Yes
 No (Please proceed with the question 38)

36. Indicate the extent to which the video-conference system for conducting remote interrogation allows the following functions:

Entirely Partially Does not allow

Compatibility with other video-conference systems.

Simultaneous connection of the majority of video-conference systems.	☐	☐	☐
Connecting additional audio-video equipment.	☐	☐	☐
Voice and image changer.	☐	☐	☐

37. What is the planned direction for further IT implementation in the video-conference systems for conducting remote interrogations?